

Možnosti a limity při výkonu práce městského strážníka

Marek Grossmann

Bakalářská práce
2008

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marek GROSSMANN**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Možnosti a limity při výkonu práce městského strážníka.**

Zásady pro vypracování:

Úvod do problematiky

Klíčové pojmy

Určení výzkumného vzorku

Specifikace mapovaných situací

Vypracování a hodnocení jednotlivých situací

Celkové vyhodnocení

Závěr

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Řezáč J. Sociální psychologie , PAIDO Brno 1998

Musil J.V. Psychologie , Olomouc 2007

Gavora P. Úvod do pedagogického výzkumu , PAIDO Brno 2000

Sýkora M. Psychologie ve služební činnosti strážníka obecní policie , ARMEX,Praha 2002

Sbírky zákonů – zákon č. 553 / 1991 sbírky o obecní policii

- zákon č. 200 / 1990 sbírky o přestupcích

- zákon č. 140 / 1961 sbírky trestní zákon

Čížek Z. Zákon o obecní policii a komentář , ARMEX Praha 2003

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Štefan Chudý, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **8. ledna 2008**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. května 2008**

Ve Zlíně dne 8. ledna 2008

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

L.S.

Mgr. Jarmila Celá
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Práce, v které se pokouším o co nejsrozumitelnější přiblížení práce městských strážníků široké veřejnosti. V této práci jsem kladl důraz na psychické zatížení jedinců v represivních složkách a zároveň jsem se pokusil zmapovat, zda dosažené vzdělání jednotlivých strážníků má vliv na jejich výkon zaměstnání.

Klíčová slova:

Oprávnění a povinnosti strážníků.

Komunikace, poznávací procesy, zátěžové stavy a situace.

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

This is work where I am trying to elucidate the work of municipal (local) policeman to the general public to the most understandable way. In this work I laid emphasis on psychological strain of individuals in repressive bodies and at same time I tried to map whether the attained qualifications of policeman influence the pursuance of their profession.

Keywords:

Competence and duties of policeman.

Communication, cognitive processes, heavy-duty states and situations.

Poděkování, motto:

Chtěl bych poděkovat lidem z vedení městských policií včetně odpovědných obecních představitelů měst, v kterých byli strážníci zaměstnaní. Jistě i samotným strážníkům, kteří se na výzkumu podíleli a lidem, kteří mi pomohli z jeho zajištěním a zpracováním.

OBSAH

ÚVOD	8
0 TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ZÁKLADNÍ ZÁKONNÉ ÚPRAVY	12
1.1 OBECNÉ PODMÍNKY ZAMĚSTNÁNÍ.....	12
1.1.1 Zaměstnanecký poměr.....	12
1.1.2 Bezúhonnost a spolehlivost.....	13
1.2 POVINNOSTI STRÁŽNÍKŮ.....	13
1.2.1 Zkouška odborné způsobilosti.....	14
1.2.2 Veřejný činitel.....	14
1.2.3 Zákrok, úkon, opatření.....	15
1.3 OPRAVNĚNÍ STRÁŽNÍKŮ.....	15
1.3.1 Oprávnění požadovat prokázání totožnosti.....	16
1.3.2 Oprávnění předvést osobu.....	16
1.3.3 Donucovací prostředky.....	16
1.3.4 Blokové řízení.....	17
2 OBECNÉ POJMY	18
2.1 KOMUNIKACE.....	18
2.1.1 Verbální komunikace.....	18
2.1.2 Neverbální komunikace.....	19
2.2 POZNÁVACÍ PROCESY	20
2.2.1 Pozornost.....	20
2.2.1.1 Vnitřní vlivy pozornosti.....	20
2.2.1.2 Vnější vlivy pozornosti.....	20
2.2.1.3 Faktory pozornosti.....	21
2.3 ZÁKLADNÍ LIDSKÉ POTŘEBY.....	21
2.3.1 Organické potřeby.....	21
2.3.2 Sociální potřeby.....	22
2.3.3 Zvykové potřeby.....	23
2.4 ZÁTĚŽOVÉ STAVY.....	23
2.4.1 Konflikt.....	23
2.4.2 Stres.....	24
2.4.3 Frustrace.....	25
2.4.4 Deprivace.....	26
2.4.5 Deprese	26
2.5 ZÁTĚŽOVÉ SITUACE.....	28
2.5.1 Náročné situace.....	29
2.5.2 Problémové situace.....	29
2.5.3 Frustrační situace.....	29
2.5.4 Stresující situace.....	30
2.5.5 Konfliktní sociální situace.....	30
2.5.6 Typy chování v zátěžových situacích.....	31
0 PRAKTICKÁ ČÁST	32
3 VLASTNÍ VÝZKUM	33

3.1	OBEČNÝ	33
3.2	STRUKTURA SKUPINY	33
3.2.1.1	Věková struktura	33
3.2.1.2	Délka zaměstnání	34
3.2.1.3	Počet obyvatel	34
3.2.1.4	Dosažené vzdělání	35
3.2.2	Dotazník	36
3.2.2.1	Mám rád svou práci	36
3.2.2.2	Má práce je náročná	37
3.2.2.3	Při náboru do městské policie jsem věděl co tato práce obsahuje	37
3.2.2.4	Má práce je potřebná pro obyvatele našeho města	38
3.2.2.5	Má míra spokojenosti se zákony týkající se mé práce	38
3.2.2.6	Jsem spokojen s ohodnocením mé práce	39
3.2.2.7	Jsem schopen zvýšit svou výkonnost v mé práci	39
3.2.2.8	Mí blízcí mě podporují v mé práci	40
3.2.2.9	Moje představa budoucnosti je spojena s prací u městské policie	40
3.2.2.10	Chci změnit zaměstnání	41
3.3	KONKRÉTNÍ	41
3.3.1	Výzkumný vzorek	41
3.3.2	Výzkumná metoda	42
3.3.3	Rozdělení skupin	42
3.3.4	Hodnotící škála	42
3.3.5	Specifikace osob ve výzkumném vzorku	43
3.3.6	Mapované typy situací	47
3.3.7	Popisové případy	47
3.3.7.1	Zárok proti opilé osobě rušící noční klid, spojený s předvedením osoby k zjištění totožnosti	47
3.3.7.2	Absolvování prologačních testů	49
3.3.7.3	Zárok při rodinných neshodách	49
3.3.7.4	Postup při řešení přestupku v dopravě blokovou pokutou – rychlost	51
3.3.7.5	Postup při řešení přestupku v dopravě blokovou pokutou – parkování	51
3.3.7.6	Zárok při řešení přestupku podávání alkoholických nápojů osobě mladší 18 – ti let	52
3.3.7.7	Úkon při zajištění místa trestného činu	53
3.3.7.8	Úkon při řešení rušení nočního klidu ze živnostenské provozovny	53
3.3.7.9	Zárok v provozovně, kdy agresivní opilý host odmítá zaplatit útratu	54
3.3.7.10	Odchyt toulavého zvířete	55
3.3.8	Celkové vyhodnocení	56
3.3.8.1	Celkový průměr jednotlivých skupin	57
3.3.8.2	Celkový průměr jednotlivých strážníků	57
	ZÁVĚR	58
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	61
	SEZNAM PŘÍLOH	62

ÚVOD

V této práci se chci věnovat jednáním jedinců, kteří patří do specifické profesní skupiny, jako jsou strážníci obecních a městských policií. Dnešní jedinec je stále více tlačěn do hlubšího poznání problematiky svého zaměstnání a musí se vyrovnávat z vyššími nároky na zvládnání a pochopení potřeb z výkonem zaměstnání spojených. Příkladem je stále se zvyšující profesní specializace lidí. V budoucnosti se podle mého přesvědčení, budou opět uplatňovat a prosazovat malé zájmové skupiny podobné skupinám z doby prvobytně pospolné. Tyto skupiny však budou založené na spolupráci specialistů a jejich základní potřebou bude co největší pojmání dostupných poznatků a informací, které budou využívat v konkurenčním prostředí. Takovýto princip už je poměrně dlouho používán ve vědeckém výzkumu a snaží se o co nejlepší využití možností jedince při dosažení cílů dané skupiny. Je to důsledek všeobecné specializace, kterou si vyžaduje nutnost pojmání stále většího objemu informací v jednotlivých sférách vědy. Specializace již prakticky vstoupila do všech lidských činností, ať se jedná o průmysl, služby, školství a pod.

Jedno z odvětví lidské činnosti, kde se v poslední době projevuje stále větší potřeba komplexního využití poznatků je státní, nebo lépe řečeno veřejná správa. V zásadě je možno dělit vliv veřejné správy do dvou okruhů. Jedná se o působnost v oblasti ekonomické a působení v oblasti sociální. V obou oblastech je potřebná určitá kontrola, tedy dalo by se říct, že se jedná o záměrné působení na dodržování standardů jak v interních tak i v externích případech. Obecně se může dělit dále kontrolní činnost na část primární, tedy zahrnující prevenci a na část sekundární, v přeneseném smyslu na jednání napravovací nebo represivní. Obou částí kontrolní činnosti se významně dotýká potřeba správné výchovy jedince ve společnosti.

Pokud tedy pojmem výchovu obecně, můžeme ji určit jako základ všeho lidského jednání. Kdysi nás učili, že základem výchovy člověka je rodina a škola. Dnes se podle mého již musí pohlížet na tyto dvě složky společnosti spíše jako na prostředky informační, které umožňují danému jedinci získávat přehled o možných cílech a o správnosti jednání při jejich dosažení. To neznamená, že by rodina a škola měla menší vliv na výchovu ale je nepopíratelné, že společnost jako taková a její hodnoty jsou pro jedince větším stimulem v korigování svého jednání a tudíž má větší výchovný vliv než měla dříve. Společnost tedy ovlivňuje výchovu jedince a následně jeho jednání. Naopak jedinec svým jednáním ovlivňuje společnost.

Jednání jedince je ovlivněno však i jeho subjektivní stránkou. Tedy vnitřním prožíváním – psychikou. Vědeckým zkoumáním psychiky se zabývá psychologie. Vliv psychologie na různá odvětví lidské činnosti se ve 20. a 21. století neustále prohlubuje. Pomáhá nám porozumět jednání jednotlivých lidí ale zároveň upozorňuje na determinanty v jejich chování. Zaměřuje se především na jednání jedince při různě důležitých konáních v jeho životě. V této práci se budu okrajově zabírat i vlivem psychiky na jednání jedince v zátěžových, tedy krizových nebo problémových situacích. Podstatné při zvládnání zátěžových situací je poznání sebe sama. To znamená uvědomení si svého chování, svých pohnutek a svého prožívání situací. Tyto situace jsou však neopakovatelné, stejně jako je neopakovatelný lidský jedinec. Jsou svými podmínkami, proporcemi a následky tak rozdílné, že je velmi složité je porovnat, vyhodnotit a následně „rozsoudit“. Nechci tedy vytvářet jakékoliv poučky, chci jen svým pohledem přispět k rozšíření rozhledu a pochopení jednání příslušníků represivních složek.

Při rozhodnutí o vymezení tématu této práce mě pomohla jedna z populárních hvězd našeho showbyznysu. Tato hvězdička ač velmi mladá mě v jedné relaci celostátního radia překvapila svým názorem, který se spíše hodí ke zkušenému filozofovi. Řekla, že se snaží řídit pravidlem : „Neodsuzuji povolání druhého, aniž by jsem si jej sama nezkusila.“ Mluvila sice o herectví zpěváků ale já jsem si najednou uvědomil, proč je tolik vtipů o policistech. Uvědomil jsem si, že většina lidí nemůže pochopit jednání zaměstnanců represivních složek aniž by byli zběhlí v psychologii člověka anebo si přímo podobné povolání nezkusili.

Jako městský strážník pracuji již 16 let, byl jsem zaměstnán ve dvou městech a jsem v kontaktu se strážníky pracujícími v prevenci kriminality po celé naší republice. Při rozhovoru s nimi jsem zjistil, že spousta mých kolegů se nezabývá svojí psychickou stránkou, která je více či méně narušena výkonem zvoleného povolání. Většina z nich například uvedla, že má problém s udělováním blokových pokut ale už dále neřeší proč tomu tak je a zda se tento nenápadný konflikt v budoucnu negativně neodrazí v jejich psychice. Pro většinu tzv. civilistů se jedná při udělení blokové pokuty o projev nadřazenosti, naschvál nebo provokaci ať už ze strany strážníka nebo státu. Hodně lidí si neuvědomuje, že se jedná o velmi delikátní věc, že i když je tento úkon podepřen zákonnou normou, tak pro průměrně inteligentního a vychovaného strážníka to může přesto znamenat neetický vstup do soukromí jiné osoby. Těchto konfliktních situací je daleko víc a tak jsem se rozhodl

pokusit se je zmapovat, rozebrat a následně určit možnosti a limity strážníků při jejich řešení.

Jak už jsem naznačil, je v našem moderním světě jedna z nejtraumatizujících situací pro lidi, konflikt s tzv. veřejnou správou. K těmto situacím řadím i nutnost podrobit se obecně závazným normám a nést i případné následky jejich porušení. Nebudu se přímo zabývat kriminalitou, nebo kriminalizací jednotlivých jednání a ani formou nebo přiměřenosti trestů. Jsem však přesvědčen, že existuje prostor pro přiměřené a oboustranně přijatelné řešení méně závažných konfliktů. Jednou z možných cest k dosažení tohoto, je obeznámení veřejnosti s problematikou práce strážníka obecní policie. To by mohlo přispět k přerušení negativních generačních zvyklostí, návyků a postojů spojených s jednáním represivních složek. Druhou cestu vidím ve zvýšení vzdělání jedinců tzv. stojících na straně zákona. Je obecně známo, že dodržování všeobecné objektivit je jedna z nejtěžších zásad při práci s lidmi a i k tomu by mohl přispět právě větší přehled o problematice, který by mohl strážník získat právě vyšším vzděláním. Rozhodl jsem se tedy pokusit se zjistit zda má vyšší vzdělání strážníků vliv na lepší zvládnutí jejich zaměstnání.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ ZÁKONNÉ ÚPRAVY

Jelikož není problematika práce strážníka všeobecně známá, začnu tím, že se zevrubně pokusím osvětlit základní zákonné úpravy spojené s jeho zaměstnáním.

Právní normy, které mají přímý vliv na výkon povolání strážníka lze rozdělit do tří částí. Jsou to normy, které určují:

1. Obecné podmínky zaměstnání
2. Povinnosti strážníků
3. Oprávnění strážníků

1.1 Obecné podmínky zaměstnání.

Jedná se o především o podmínky vyplývající ze stanov -

1. zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii
2. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích
3. zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce

1.1.1 Zaměstnanecký poměr

Již vznik a možný konec zaměstnaneckého poměru je z pohledu strážníka jako zaměstnance poměrně traumatizující. V prvním paragrafu zákona o obecní policii můžeme pozorovat, že u velkého počtu zaměstnanců městské a obecní policie (dále strážníků) vzniká poměrně vážný konflikt mezi jejich zájmy a možnou budoucí realitou. V tomto paragrafu se píše : " obecní policie je orgánem obce, který **zřizuje a zrušuje** zastupitelstvo obce závaznou vyhláškou "(§ 1 odst. a) zákona č.553/1991 Sb. O obecní policii). Na první pohled se jedná o jasnou snahu zákonodárců zajistit vliv obce na provoz této instituce v samostatné působnosti obce. Pokud si však uvědomíme, že jsou každé čtyři roky volby do obecních orgánů, že je možné během poměrně krátké doby, že nové zastupitelstvo zruší obecní policii a že strážník není zaměstnanec spadající pod institut státní, nebo jiné renty, už nám nemusí připadat obava strážníka o svou budoucnost tak nepochopitelná. Strážník ač si své povinnosti plní svědomitě, nemá prakticky žádnou možnost ovlivnit rozhodnutí zastupitelstva a jeho uplatnění na trhu práce je vzhledem k jeho specifické praxi mizivé. Navíc na práci a fungování obecních policií, je z hlediska zástupců obecní politiky dosti rozdílný pohled.

Není až tak ojedinělé, že se někteří představitelé komunálních stran snaží ovlivňovat práci obecní policie a pokud se jim to nepodaří, hledají možnosti, jak se k tomuto druhu vlivu dostat. Každý čtvrtý rok se stává městská policie díky své "viditelnosti", terčem volených kandidátů a nezhledně i objektem svárů mezi kandidujícími politiky. A to ani nemluvíme o uražených vlivných lidech, kterým se "šláplo na kuří oko". Někdo může namítnout, že podobné problémy řeší každý zaměstnanec ale zatím jsem popisoval jen možné konflikty vyplývající z možnosti zrušení obecní policie podle zákona o obecní policii. Nejedná se o konflikty spojené se zákoníkem práce.

1.1.2 Bezúhonnost a spolehlivost

Poměrně závažnou podmínkou pro výkon povolání strážníka je prokazování bezúhonnosti a spolehlivosti. Zatím co bezúhonnost je obecně známý a používaný pojem nejen u ozbrojených složek, spolehlivost je v tomto případě specifický pojem. Ten zosťruje pohled na, řekněme etický kodex strážníka. Jedná se o zpřísnění kontroly nad jeho chováním převážně v mimopracovní době. V § 4b zákona 553/1991 Sb., o obecní policii se uvádí, že "spolehlivým není občan, kterému byla v posledních 5 letech uložena sankce za přestupek nebo jiný správní delikt, jestliže jeho jednání, kterým spáchal přestupek nebo jiný správní delikt, je v rozporu s posláním strážníka podle tohoto zákona". Jestliže tedy obecní policie přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží nad dodržováním pravidel občanského soužití, přispívá k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, odhaluje přestupky a jiné správní delikty a pod., má strážník i ve svém soukromém životě dost práce s kontrolou svého jednání. Prakticky jakýkoliv přestupek, který spáchal a nebo "mu byl spáchán", může být považován za porušení podmínky spolehlivosti. Zatím jsem se však nesešel s případem, kdy by byl tento paragraf použit jako důvod k rozvázání pracovního poměru.

1.2 Povinnosti strážníků

Jedná se o především o podmínky vyplývající ze stanov -

1. zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce (jako zaměstnanci obce)
2. zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce (jako zaměstnanci v pracovním poměru)
3. zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii
4. zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon

K prvním dvou bodům se nebudu vyjadřovat. Jsou obecně známé i pro laickou veřejnost. Zmíním se jen o některých povinnostech vyplývajících ze zákona o obecní policii a povinnosti vyplývajících z trestního zákona.

1.2.1 Zkouška odborné způsobilosti

Nejvíce vybočuje z obecného normálu povinnost strážníka každé tři roky úspěšně složit zkoušku z odborných předpokladů k výkonu povinností a oprávnění strážníka. V zásadě se jedná o proces, kterým se zákonodárci snaží zajistit kontrolu nad určitou mírou profesionality strážníků. Je pravdou, že během tříletého období se zatím vždy v pravomocích a povinnostech strážníků něco změnilo. Je také nepopíratelné, že v počátcích městské nebo obecní policie se většinou preferovali muži s fyzickou převahou, mnohdy na úkor duševní vyzrálosti. Ovšem postupem času a zvýšenými nároky na zvládnutí úkonů strážníka, musela většina "bijců" odejít. Dnes už nejsou výjimkou strážníci, kteří pracují u obecní policie déle než deset let. I takovýto strážník, který kvalitně a bezúhonně pracuje u obecní policie dvanáct let, je však schopný se psychicky "sesypat" každý třetí rok. Většina řidičů si asi pamatuje, jaké psychické vypětí zažívali, když se připravovali a když absolvovali zkoušku na řidičské oprávnění. Teď si k tomu přidejte obavy ze ztráty zaměstnání a tím vzniklé finanční potíže a uvědomte si, že znalost dopravních předpisů je jen malý zlomek vyžadovaných znalostí při těchto odborných zkouškách. Možná by se tento prolongační test mohl přirovnat k maturitě konané každý třetí rok. Také se skládá z písemného testu a ústní zkoušky, a prakticky také vyžaduje přípravu na několik "předmětů", jako je znalost zákonů, taktiky, zdravotědy apod. Jen poznámka – každý strážník, který v rámci svého zaměstnání řídí vozidlo vybavené modrým výstražným světlem, musí absolvovat každoročně testy ze zákona o provozu na pozemních komunikacích (školení a testy na profesní řidičské oprávnění).

1.2.2 Veřejný činitel

Povinností strážníka, jako veřejného činitele se týká § 158 trestního zákona – zneužití pravomoci veřejného činitele (porušení tohoto § se dopustí "Veřejný činitel, který v úmyslu způsobit jinému škodu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch a) vykoná svou pravomoc způsobem odporujícím zákonu b) překročí svou pravomoc c) nesplní povinnost vyplývající z jeho pravomoci) a § 159 trestního zákona, tedy maření úkolu ve-

řejného činitele (porušení se dopustí "Veřejný činitel, který při výkonu své pravomoci z nebalosti zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého úkolu") . V dnešní době "právního státu", se každý den strážník setkává s možností, že bude označen jako pachatel tohoto trestného činu. Všeobecná znalost norem se u obyvatel zvyšuje a také se stále častěji můžeme setkat s lidmi, kteří se snaží vyhnout postihu (trestu) i za cenu nepravdivého udání nebo překroucené stížnosti. Strážník se tedy dostává do neustálé kontroly svého chování, svých postupů, úplnosti zajištěných údajů. Zároveň je nucen kontrolovat osobu nebo osoby, proti kterým zasahuje a v neposlední řadě i kontrolovat okolí , zda se zde nepáchá jiný, třeba závažnější delikt, který může nebo i nemusí být spojen s již prováděným úkonem. Tyto situace mohou být také spojeny s velkým psychickým vypětím.

1.2.3 Zákrok, úkon, opatření

S předchozím odstavcem přímo souvisí § 7 odst.1) zákona o obecní policii, v kterém se uvádí "Strážník je v pracovní době povinen v mezích zákona provést zákrok nebo úkon, nebo jiné opatření, je-li páchán trestný čin nebo přestupek či jiný správní delikt, anebo je-li důvodné podezření z jejich páchání" a následně i odst.2) § 7 zákona o obecní policii, který stanoví, že "Strážník je i mimo pracovní dobu povinen v mezích tohoto zákona provést zákrok, popřípadě učinit jiné opatření, zejména vyrozumět nejbližší útvar policie, je-li páchán trestný čin nebo přestupek, kterým je ohrožen život, zdraví nebo majetek ". I když § 8 zákona o obecní policii vymezuje i situace kdy strážník není povinen zákrok provést, nesní má z něj povinnosti provést úkon popř. jiné opatření. I tyto povinnosti mají, především v návaznosti na § 159 a 158 trestního zákona, na psychiku strážníků vliv. Vzniká zde pocit ohrožení svých potřeb (ztráta zaměstnání, svého postavení) a i když nedojde k pravomocnému odsouzení a strážník je dříve, či později uznán nevinným, je průběh vyšetřování a př. soudní líčení velice stres. záležitostí. Dochází zde k újmě finanční, časové, psychické.

1.3 Oprávnění strážníků

Oprávnění strážníků vyplývající ze stanov:

- zákona o obecní policii
- zákona o přestupcích
- zákona na ochranu zvířat
- zákona o provozu na pozemních komunikacích (body)

Mezi oprávnění strážníka např. patří:

- oprávnění požadovat vysvětlení
- oprávnění požadovat potřebné informace
- oprávnění zakázat vstup na určená místa
- oprávnění otevřít byt, nebo jiný uzavřený prostor
- oprávnění odejmout věc
- oprávnění použít technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla
- oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven

Pro naši potřebu se však budeme blíže zabírat jen oprávněními, které přímo souvisejí ze stanovenými situacemi ve výzkumu.

1.3.1 Oprávnění požadovat prokázání totožnosti.

Jedná se o oprávnění, které se v práci strážníka využívá takřka denně. Strážník je ve většině případech nucen ztotožnit osobu s kterou jedná, nebo proti které provádí úkon. Při požadování prokázání totožnosti je strážník vázán jasnými pravidly a osoba, kterou strážník vyžve je ze zákona povinna výzvě vyhovět. Při odmítnutí prokázání totožnosti je strážník oprávněn tuto osobu předvést na policii ČR. V tomto případě je většinou více stresovaná osoba, která neprokázala svou totožnost, než zakročující strážník. Je to pravděpodobně důsledek jasné, nekompromisní specifikace tohoto oprávnění strážníka v zákoně.

1.3.2 Oprávnění předvést osobu.

Jeden z úkonů, který nejvýrazněji působí na psychiku strážníka. I když se v zákoně mluví o oprávnění, jedná se v konečné fázi zákroku o úkon nutný a povinný. Ve většině případech je spojen s použitím fyzického donucení a vyžaduje maximální soustředění na koordinaci jednání strážníka. Do konfliktu zde vstupuje nejasná hranice oprávněnosti zákroku a při následném i malém zkreslení, či překroucení průběhu úkonu se oprávněné jednání strážníka může lehce stát nezákonné.

1.3.3 Donucovací prostředky.

Jedno z oprávnění, které výrazně zasahuje do práv a svobod občana. Použití donucovacích prostředků má formu přímého donucení s cílem přimět osobu ke splnění právní povinnosti a to za předpokladu, že nelze právní stav navodit jiným, méně důrazným a do práv zasahujícím prostředkem. V zákoně o obecní policii je taxativně stanoven výčet prostředků (hma-

ty, chvaty, údery a kopy – slzotvorné prostředky – obušek – pouta – technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla), důvody použití a podmínky použití. Souběžně platí i obecně stanovené podmínky, které by se daly shrnout do povinnosti strážníka dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a vyhýbat se bezdůvodné újmě nebo neodůvodněnému zásahu do práv a svobod. Další donucovací prostředky se přímo váží k možnosti použití služební zbraně (úder služební zbraní, hrozba služební zbraní, varovný výstřel ze služební zbraně). Ty však přicházejí na řadu až po vyčerpání všech jiných možností jak danou situaci vyřešit.

1.3.4 Blokové řízení

Strážník je oprávněn projednat v blokovém řízení ty přestupky, jejichž projednání je v působnosti obce. Dále platí, že v blokovém řízení lze projednat jen ten přestupek, který byl spolehlivě zjištěn, byla zjištěna totožnost obviněného a obviněný z přestupku je ochoten blokovou pokutu zaplatit. Z toho také vyplývá, že přestupce svůj přestupek uzná. Nejčastějšími přestupky projednávanými v blokovém řízení jsou přestupky spáchané porušením pravidel silničního provozu, dále pak přestupek proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku, na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomániemi, na úseku ochrany zvířat proti týrání atd.

Není možné podrobně popsat všechny právní úpravy, kterých se v této práci dotkneme. Které souvisejí, nebo ovlivňují byť významnou měrou práci strážníků. V této práci se budu již věnovat konkrétním situacím a budeme brát zřetel i na psychologické aspekty, taktické postupy, znalost právních předpisů, morální kredit, míru tolerance a umění komunikace strážníků při služebních úkonech.

2 OBECNÉ POJMY

2.1 Komunikace

Právě komunikace se týká jeden z mýtů, který se vytvořil ve spojení s povoláním strážníka. Hodně lidí si myslí, že práce strážníka je romantická, nebezpečná a kdo ví co ještě. Už od dětství je lidem ve sdělovacích prostředcích představován policista jako akční hrdina, který se ze všemi problémy vypořádá s pistolí v ruce a s výcvikem zabijáka pronikne do každé buňky podsvětí. V praxi není tomu tak. Já osobně, jsem za patnáct let mé práce, použil střelnou zbraň jen jednou k ochraně osob nebo majetku a to ji stačilo jen vytáhnout z pouzdra aniž by byla nabitá. Za stejných patnáct let se u městských policií, u kterých jsem pracoval, střílelo jen dvakrát a v obou případech šlo jen o varovný výstřel do vzduchu. Akční scény jsou tedy velmi ojedinělé. Většina vzniklých problémových situací se řeší komunikací. Vysvětlování a přemlouvání jsou ty nejvíce frekventovanými prvky práce strážníka, kterými každodenně disponuje a které ho vlastně živí. Nejedná se jen o prostou výřečnost, tedy umění mluvit (sdělovat) ale je důležité, aby se strážník naučil i naslouchat. Naslouchat nejen ve smyslu verbálního vnímání, ale především pochopení a vnímání nevyřčené informace. Pochopení zásad neverbální komunikace přispívá ke zdárnému prosazení sledovaného cíle jednání (komunikace). Strážník si musí především uvědomit, že v každém případě jedná s lidmi a těm se musí v komunikaci přizpůsobit, pokud chce svou práci dělat poctivě a zodpovědně. Častým nešvarem při naší práci bývá strohá citace zákona a pouček, které ve své podstatě nikomu nic neříkají a často komunikace s přestupcem končí slovy "tak to zaplatím, i když vlastně nevím co jsem provedl."

2.1.1 Verbální komunikace

Rychlost a stručnost je při jednání sice většinou vyžadována, ale musí být brána na zřetel i osobnost člověka s kterým se jedná a podmínky při kterých jednání (komunikace) probíhá. Snad nejpatrnější složkou ovlivňující komunikaci při služebních úkonech strážníků městských policií je **emoce**. Ta jednání často vede od účelného směru výměny potřebných údajů, ke změti výčitek a nepochopení. Při chápání takto ovlivněné komunikace nám může pomoci teorie amerického psychiatra a psychologa Erika Berne (1910-1970) "transakční analýza" (Transakční analýza Autor: Lister-Ford Christine; ISBN: 80-7367-085-2 Počet stran: 224).

" V podstatě jde o tři složky, které se v různé míře projevují v našem jednání, v komunikaci. Berne je označil výstižně jako:

- dítě
- dospělý
- rodič

Rozdělení "já" na tři stavy informuje, že v našem jednání se zdaleka neprojevujeme výhradně jako dospělé osoby. Můžeme komunikovat nejen svým "dospělým já" ale reagovat "dětským" nebo "rodičovským" stavem. Vzpomeňme např. jedince, kteří na vše říkají ne (dětský negativismus, vzdor proti autoritám), či na ty, kteří zaujmají ke všemu svůj kategorický, téměř božský soud ("autoritativní rodič"). Model "rodič – dítě – dospělý" obnažuje a dešifruje lidskou komunikaci." (J.Štěpaník 2005, s.24).

Tato teorie má při pochopení postojů v rámci komunikace mezi lidmi velkou výhodu. Je poměrně jednoduchá na osvojení a disponuje malým množstvím odborných výrazů.

Při vnímání komunikace s druhou osobou musíme také brát zřetel na vnější podobu vyřčeného slova. Podle toho jakou formu slova použijeme, můžeme radikálně změnit jeho význam a popřípadě i význam věty, nebo sdělení. Určitým formováním slov dáváme najevo emoce, náklonnost, nenávisť, nevěli a pod.

2.1.2 Neverbální komunikace

Ruku v ruce s verbální složkou komunikace jde složka neverbální. Jde o informace, které mnohdy vycházejí z podvědomých podnětů a probíhají zvláště na nevědomé úrovni. Tyto často nechtěné informace, které komunikant sděluje okolí, jsou nesmírně důležité pro práci v bezpečnostních složkách. Umění zachytit, pochopit a použít takovéto informace, je nesmírně ceněnou schopností zvláště u strážníků. Mnohdy může taková vnímavost ušetřit zbytečné komplikace při řešení začínajících konfliktů. Ovšem i vysílání neverbálních informací zaměstnancem městské nebo obecní policie může přispět k hladšímu průběhu případné krizové situace mezi lidmi. Například jasný signál určité nadřazenosti strážníka má většinou uklidňující účinky na agresivní osoby. Třeba záměrné narušení intimního prostoru agresora, mu dává najevo, že pánem situace je zde povoláná osoba.

2.2 Poznávací procesy

Podmínkou zdárného využití nevědomé komunikace však musí být poznání jejich zákonitostí a osvojení si alespoň základních pravidel psychologie člověka. Jak jsem již uvedl, základem každé práce s lidmi je poznání "těch druhých" a sebe sama. Samo poznání je myšleno jako určitý soubor zkušeností, který je získaný při poznávacím procesu a také jako výsledek procesu učení. V našem povolání je poměrně důležité mít rozvinutou obecnou poznávací schopnost. Ta umožňuje mimo jiné i adaptaci na vzniklé podmínky při služebním výkonu.

2.2.1 Pozornost

Jednou ze základních stavebních kamenů poznávací schopnosti je schopnost strážníka udržet pozornost – "psychický proces, který značí soustředěnost duševní činnosti člověka po určitou dobu na jeden objekt, jev, na jednu činnost" (Průcha, J. 2003, s. 174). Avšak pozornost se nevztahuje jen k poznávacím procesům, má přímou návaznost i na stav jedince, ať už je to uspokojování různých potřeb, stav organismu a nebo emoční stav. Na pozornost působí vlivy, které můžeme v zásadě rozdělit na vnitřní (subjektivní) a vnější (objektivní).

2.2.1.1 Vnitřní vlivy pozornosti

Vnitřní se zabývají chováním pozorovatele, jeho disproporcemi a kvalitami vnímání. Dále je můžeme rozdělit na:

- Výběrové – centrální sledovaná věc potlačuje ostatní vjemy na okraj, nebo je nevnímáme.
- Individuální – každý člověk různé podněty vnímá jinak a reaguje také odlišně.
- Situační – schopnost udržet pozornost je u každého jedince v určité situaci odlišná

2.2.1.2 Vnější vlivy pozornosti

Vnější pak se orientují na podmínky okolí a jeho vliv na pozorovatele. Jsou to podněty, které můžeme rozčlenit podle:

1. účinnosti působení – rána, blesk, prudký závan větru
2. rozsahu působení – specifický podnět, většinou vyžadující speciální pozornost a soustředění.

Téměř vždy se jedná o jakési narušení rovnováhy probíhající situace. Člověka vlastně zajme změna v jeho poli vnímání okolí, tedy vnějších podmínek.

2.2.1.3 Faktory pozornosti

Podle síly změny a doby po kterou změnu sledujeme, odráží se vliv pozorované situace na našich vnitřních faktorech, jako jsou zkušenosti, zájmy, zaměřenost, apod. Mezi nepříznivé vnitřní faktory řadíme únavu a nemoci. Naopak profesionální trénink cvičení pozornosti je jednou z částí zvyšující schopnost jedince lépe a efektivněji pracovat. Někdy je požadováno po strážnících aby svou pozornost směřovali na určitý druh jednání, kterému má být zabráněno, nebo má být na něj působeno preventivně a pod. V tento moment můžeme mluvit jako o zaměřené pozornosti. Probíhá zde nutnost koncentrace na soubor úkolů spojených s výkonem zadané práce. Je možné, a poměrně časté u nováčků, kteří se ještě nedokážou vyznat v prioritách jednání, že patřičně nezvládají uložený úkol. Postupem času a získanými zkušenostmi dokážou svou pozornost záměrně orientovat už jen na důležité věci spojené se splněním služebních úkolů. V pravidelně se opakujících činnostech je častý jakýsi "syndrom vyhoření pozornosti". Jedná se o vnitřní pocit zbytečnosti námahy, spojené s udržováním pozornosti a následné změny, kolísání nebo přezírání předmětu pozornosti. Na tento syndrom mají nemalý vliv i rušivé podmínky, které často doprovázejí výkon služebních úkolů. Mezi ty nejčastější můžeme zařadit silný provoz vozidel, velký pohyb lidí, nepříjemnou hladinu hluku a v neposlední řadě i nutnost přenášení nutnosti zájmu z jednoho na druhý objekt pozornosti. Donucení se soustředit a věnovat dostatečnou pozornost zaměřeným jevům, bývá únavné i když tato činnost nemusí být vždy spojená s fyzickým vypětím. Je obecně známo, že unavený člověk je pak náchylnější k chybám. Únavu můžeme omezit správnou životosprávou.

2.3 Základní lidské potřeby

Jen okrajově se dotknu uspokojování určitých potřeb, které jsou spojené přímo s prací strážníka.

2.3.1 Organické potřeby

Základní potřebou každého člověka je uspokojování organických potřeb. Jako živý organismus musíme:

- dýchat – při nedostatku kyslíku, dochází k odumírání mozkových buněk a snížení kapacity myšlení.
- jíst – při pocitu hladu klesá výkonnost zaměstnance a jeho aktivita a kreativita při výkonu zaměstnání.
- pít – nedostatek vody vede k deprivaci a snížení koncentrace na výkon služebních úkolů.
- vyměšovat – pravidelnost má příznivý účinek na psychický a fyzický stav jedince.
- spát – nedostatek spánku bývá počátek vleklých fyzických ale i psychických nemocí.
- sex – neuspokojování sexuálních potřeb, nebo problémy se sexualitou mohou mít negativní účinky na celkovou výkonnost jedince.

2.3.2 Sociální potřeby

Mezi neméně závažné potřeby se řadí sociální potřeby. Jedná se o pocit lidské sounáležitosti, psychické vázanosti lidí navzájem mezi sebou, nebo mezi skupinami. Jako výhoda a dobrý základ pro práci strážníka je harmonické rodinné zázemí, podpora ostatních členů rodiny, pár dobrých přátel a taky zájmová mimopracovní činnost, která přináší i možnost relaxace. Pokud by jsme sociální potřeby chtěli rozdělit do jednotlivých skupin, použil bych dělení, které uvedl Prof. PhDr. Miroslav Sýkora, Csc. ve své knize Psychologie ve služební činnosti strážníka obecní (městské) policie a strážného civilní bezpečnostní služby. M. Sykora dělí (podle něj psychogenní potřeby) na: "

- Potřebu bezpečí – jistota, ochrana a pomoc, kladný citový ohlas a příznivé emoční zázemí je uspokojováno od narození člověka rodinou. .... Velmi důležitým zdrojem zajištění této potřeby je, nebo má být "parták", tedy člověk, s kterým nejčastěji vykonáváme společnou služební činnost. Možnost spolehnout se na partáka, navzájem si krýt záda, znamená získat nejen služební (technicko-bezpečnostní) jistotu, ale též psychickou jistotu jako základní předpoklad služebního výkonu.....

- Potřebu autonomnosti – strážník je dospělý člověk. Jeho autonomnost je obvykle plně rozvinutá, on sám chápe, že tato autonomnost je vázaná např. Na dokonalou odbornou přípravu a na vysokou úroveň profesionální výkonnosti (kompetentnosti). Potřeba autonomnosti je však významná psychogenní potřeba a jako taková musí být stále uspokojována v osobním životě i při výkonu pracovních povinností.....

- Potřeba sociálního uznání a tzv. výkonové potřeby - .....Psychologové objevili, že každý člověk pro svůj život a pro co nejlepší výkon v kterémkoliv produktivní činnosti potřebuje

dostávat téměř nepřetržitý proud informací, které (pokud možno) potvrzují správnost a úspěšnost jak dílčích operací, tak dílčích i celkového výsledku činnosti. Přírodným zdrojem takových informací jsou nadřízený a spolupracovníci .....

- Potřeba přináležetosti - .....Lidé díky své sociální (společenské) podstatě silně pocítují potřebu patřit k nějaké sociálně uznávané skupině, nebýt či necítit se sami....."

(Sykora, M. 1997 s.44-47)

2.3.3 Zvykové potřeby

Jako třetí druh potřeb se uvádí zvykové potřeby. Vznikají opakováním činnosti, kterou ovšem nemáme vrozenou. Přisvojíme si tedy po nějaké době návyk na tuto činnost a potřebujeme ji vykonávat abychom se cítili uspokojeni. Zvykové potřeby mohou být:

1. prospěšné – např. pravidelný denní režim s fyzickou zátěží
2. nezávadné – oblíbenost jídel a pod.
3. negativní – kouření, nadměrné pití kávy a pod.
4. zapovězené – alkoholismus, toxikomanie a pod.

Odborní psychologové se věnují otázce třídění potřeb s daleko větším důrazem. Výše zmíněné třídění je zjednodušené se zaměřením na práci strážníků městských a obecních policíí.

2.4 Zátěžové stavy

Při nedostatku pokrytí určitých potřeb osobnosti mohou vznikat zátěžové stavy, které v psychologii člověka nazýváme jako konflikt, stres, frustraci, deprivaci nebo depresi.

2.4.1 Konflikt

V psychologii se konfliktem rozumí střetnutí protichůdných sil, potřeb, zájmů, citů, názorů, hodnot apod. Můžeme konflikt dělit na:

- interpersonální konflikt - mezi několika jedinci
- intrapersonální - uvnitř jedince (např. vnitřní dilema apod.)

dále pak na:

- a) vnější – např. střetnutí rodiče s dítětem
- b) vnitřní – střetnutí dvou zájmů nebo potřeb uvnitř jedince

Konflikt bývá doprovázen nejistotou, nervozitou, strachem nebo agresí. V konfliktu se mísí prvky věcné a iracionální. Pro vyřešení konfliktu je často nutné uvážit více alternativ. Konflikt, jeho vznik, působení a řešení, je dalším důležitým motivačním procesem.

"Co startuje konflikt? Je to jednání, chování, reakce partnera v interakci vyvolané:

- 1 osobnostními dispozicemi
- 2 aktuálním psychickým stavem
- 3 frustrovanou osobou
- 4 nesplněným očekáváním
- 5 absencí alternativních voleb
- 6 účelově jako prostředek k získání převahy
- 7 chybnou percepcí chování, projevů, osobností partnera
- 8 nezvládnutím aktuální role

Rozlišujeme čtyři druhy konfliktů:

- (1) konflikt dvou pozitivních sil - jedince lákají dva cíle, ale nelze se věnovat oběma (např. volba mezi dvěma televizními programy)
- (2) konflikt dvou negativních sil - buď je nutné splnit nepříjemný úkol nebo přijmout trest za jeho nesplnění
- (3) konflikt mezi pozitivní a negativní silou (např. dítě by rádo pohladilo psa, ale bojí se ho)
- (4) dvojitý konflikt kladných a negativních sil (dítě by chtělo vylézt na strom a bojí se, sledují ho kamarádi, od nichž chce získat obdiv, zároveň se bojí nezdaru) "

[<http://www.semstim.estranky.cz/clanky/pro-me-zatim-nerozclenenene-psychologicke-pojmy-a-teorie/konflikt>]

2.4.2 Stres

Pojem stres označuje přetížení organismu na základě dlouhodobého působení určitých podnětů - tzv. stresorů. Mezi ně patří:

- fyzické faktory (např. smog, horko, zakouřené prostředí),
- osobní pocity (např. hlad, únava, bolest, úzkost),
- rodinné problémy (např. rozvod, nedostatek financí),
- potíže v zaměstnání (např. nadměrná pracovní zátěž).

Tyto stresory pak vyvolávají stresovou reakci organismu, která se projevuje např.:

- 1) nespavostí
- 2) ztrátou chuti k jídlu nebo naopak přejídáním

- 3) poruchami zažívání (např. nevolnost, průjem, zácpa, bolesti žaludku atd.)
- 4) kolísáním nálad a podrážděním nervového systému (např. agresivita, nerozhodnost, vztek, deprese, apatie atd.)
- 5) zvýšením bušení srdce, pocením, třesem rukou, tiky, bolestmi hlavy atd.

Dlouhodobá stresová zátěž je často příčinou vzniku nejrůznějších onemocnění - kožních (např. atopický ekzém, zhoršení akné atd.), v ústní dutině (např. zvýšená kazivost zubů, afty atd.), rakovinových, kardiovaskulárních (např. vysoký krevní tlak atd.), neurotických, cukrovky atd.

Pokud se začnou projevovat první příznaky stresu, tělo nám dává jasně najevo, že bychom měli zvolnit tempo. Při nerespektování těchto signálů pak hrozí narušení psychického či fyzického zdraví.

2.4.3 Frustrace

„Frustrací rozumíme psychický stav nespokojenosti, bezvýchodnosti, stav zklamání v důsledku nedobrovolného maření uspokojování potřeb“ (Mikuláš, R. 2007, s.169). Frustrace vzniká při oddálení dosažení potřebného cíle nějakou překážkou. Mezi reakcemi na frustraci můžeme pozorovat často velmi rozdílné chování. Někdy se frustrovaná osoba chová agresivně, útočí na své okolí bez rozlišení viny, a někdy situaci s překážkou obejde, nebo vzdá. Většinou se nejedná o takto specificky vyhraněný typ reakce, která bývá nestejná. Různé typy reakcí uvádí J. Řezáč :

- [1] Agrese – může být i skrytá, obrácená a pod.
- [2] Projekce – příčin vlastních neúspěchů do jednání jiných lidí; – svých vlastností do jiných lidí; – příčin vlastního chování do interpretace motivace chování jiných lidí.
- [3] Racionalizace – změna nazírání na hodnocení konfliktu.
- [4] Sublimace – přijmutí sociálně schvalovaného cíle nebo chování.
- [5] Somatizace – psychogenní orgánové poškození, převedení psychického napětí do somatické oblasti.
- [6] Potlačení – vytěsnění, odmítnutí nezvládnuté situace.
- [7] Kompenzace – blokovaný cíl je nahrazen jiným, blízkým cílem.
- [8] Únik – nebo ústup, třeba do světa fantazie.
- [9] Identifikace – ztotožnění, přimknutí, začlenění.
- [10] Regrese – útěk do minulosti.
- [11] Transgrese – útěk dopředu (předčasná zralost).

[12] Stereotypizace – obava z realizace nových postupů, opakování starých i neúspěšných.

[13] Vytváření masek – schovávání negativních prožitků před ostatními lidmi.

[14] Rezignace – ztráta úsilí k dosažení cíle.

[15] Manipulace – s ostatními lidmi.

[16] Substituční chování – potřeba uspokojována nepřímo náhradní činností.

(Řezáč, J. 1998, s. 138 – 144)

2.4.4 Deprivace

Deprivací rozumíme neuspokojování nějaké z důležitých lidských potřeb, která může vést k izolaci a následně k sociální smrti deprivovaného. Deprivace může vznikat i jako následek dlouhotrvající frustrace. Často se jedná o podvědomý pocit nejistoty a prázdnoty, stálý dojem nenaplnění určitých zákonitostí a podmínek života. V podstatě deprivaci, která má přímou návaznost na naši práci, můžeme dělit do pěti okruhů :

"Deprivace biologická - biologická deprivace může vést nejen k negativnímu úbytku zdraví, tělesného a duševního (psychického), ale i ke špatnému fungování mozku a vnitřních orgánů a k chorobnému potlačování volního jednání.

Deprivace motorická - postižení strádají nemožností cestovat, trpí nedostatkem soukromí a prostoru.

Deprivace sensorická - strádání nedostatkem smyslových zážitků (čistě spotřební společnost)

Deprivace sociální - ztráta kontaktů s blízkými, ztráta zaměstnání, ztráta bydliště.

Deprivace citová - neuspokojená potřeba dotyku, přátelství, lásky a jistoty."

[<http://cs.wikipedia.org/wiki/Deprivace>]

2.4.5 Deprese

Deprese je častá, ale dobře léčitelná psychická porucha. Pocity (emoce) mají pro člověka nedozírný význam, běžně naše emoce kolísají od negativních (smutek, úzkost, beznaděj) k více či méně radostným pocitům. Stálé kolísání nálady je jednou z hlavních vlastností lidské psychiky. Toto mírné kolísání nám umožňuje prožívat svět v jeho rozmanitosti, dovoluje nám těšit se, že bude lépe, že horší pocity budou vystřídány příjemnými. Tím život dostává smysl a stojí za to, abychom ho žili. Negativní emoce, smutek, bezmoc, beznaděj

či zoufalství, jsou pocity zcela běžné a dokonce důležité. Smutek a s ním spojená blokáda výdeje energie brání úplnému tělesnému vyčerpání a v případě nepřekonatelných životních překážek pomáhá přizpůsobit se ztrátám, které nelze nahradit. Udržování našich emocí v mírném kolísání podle konkrétní situace vyžaduje jakýsi velmi jemný psychický mechanismus. Tento mechanismus, právě proto, že je tak jemný, může za různých okolností přestat správně fungovat. Potom naše nálada přestává odpovídat situaci a hovoříme o chorobném výkyvu nálady. V případě, kdy se negativní smutné emoce objevují příliš často, trvají příliš dlouho nebo jejich intenzita neodpovídá situaci, hovoříme o depresi. Takto zesílené a nadměrně ovládající pocity smutku, bezmoci a beznaděje již brání přirozenému životu a adaptaci na měnící se podmínky. Deprese tedy není běžný smutek, ale smutek nadměrný, chorobný. Při depresi však nejde jen o nepříjemný emoční prožitek. Deprese je onemocnění, a to onemocnění celého organismu. Vede k pocitům zoufalství, beznaděje, ztrátě radostného prožívání, energie i vůle. Od běžného smutku nebo rozladěnosti se deprese liší zejména v tom, že je intenzivnější a hlubší, trvá déle, nepříznivě ovlivňuje naši výkonnost. Důležité je, že se v žádném případě nejedná o slabost, nedostatek vůle nebo sebekázně. To, že je deprese nemoc, rozhodně neznamená, že je člověk "nenormální" nebo "bláznivý". Může však cítit prázdno v duši, být bez energie. Má smutnou náladu a vyčítá si to. Nemůže fungovat v každodenních záležitostech, nesoustředí se. Nedokáže se radovat z věcí, které ho dříve těšily.

"Mezi typické příznaky deprese patří :

- [1]přetrvávající smutná, úzkostná nebo "prázdňá" nálada
- [2]negativní pohled na sebe a sebedoceňující myšlenky
- [3]pocity beznaděje, pesimizmu nebo bezmoci
- [4]sebeobviňování a ztráta smyslu života
- [5]ztráta zájmu a radosti
- [6]nespavost, předčasné ranní probouzení, nebo naopak nadměrná ospalost a spavost i během dne
- [7]ztráta chuti k jídlu, výrazné snížení váhy, nebo naopak přejídání se a přibývání na váze
- [8]pokles energie, únava, ospalost, malátnost (jednoduché činnosti vyžadují nadměrnou námahu)
- [9]nezájem o sexuální život
- [10]nadměrné polehávání nebo posedávání, neschopnost se přinutit k činnosti, odkládání činnosti

- [11]myšlenky na smrt nebo sebevraždu, pokusy o sebevraždu neklid, nervozita, nadměrná podrážděnost
- [12]potíže se soustředěním, zapamatováním si, rozpomínáním se a s pamětí vůbec (naštěstí přechodné) a problémy s rozhodováním
- [13]přetrvávající tělesné příznaky, jako je bolest hlavy, poruchy trávení, zácpa, dlouhodobé bolesti tíha na hrudi, ztuhlost nebo ochablost svalstva, snadná unavitelnost
- [14]nadměrné obavy a starosti, časté pocity napětí" [<http://wohnoutice.sblog.cz/>]

2.5 Zátěžové situace

Dotud jsem se věnoval převážně subjektivním pocitům jedinců, kteří se účastní (aktivně nebo pasivně) zátěžové situace. V tomto velmi krátkém výčtu mi však chybí pohled z venku. Pohled, který by objektivně poukázal i na problematiku sociálního chování strážníků, která se váže na řešení jejich náročných životních situací v zaměstnání. Pojmy jako náročné, zátěžové, konfliktní, problémové, frustrační, stresující situace, sice mají přímou souvislost s výše zmíněnými pojmy konflikt, stres, frustrace, deprivace a deprese ale je nutno i pohlédnout na tyto jevy z větší vzdálenosti, z jakési společensko-sociální pozice. Jedná se mi tedy o osvětlení sociálních tlaků společnosti na chování jedince v zátěžových situacích.

Jako příklad bych uvedl problematiku uzavřeného prostředí ohrožujícího jedince svými závazky, pravidly, povinnostmi apod. Toto prostředí je charakteristické pro práci zaměstnanců městských policíí, kdy jsou strážníci vázáni povinnostmi, zákony a předpisy. Subjektivně pak v jejich jednání vzniká rozpor mezi chtěním a nemožností se otevřít, zvláště pak, když se jedná o velmi přísné, nebo důležité jednání. Velmi pěkně vystihl důvody vzniku zátěžových situací Jaroslav Řezáč ve své knize Sociální psychologie. Píše v ní:

"Společenské prostředí člověka je neustále se proměňujícím komplexem rozmanitých a různorodých vlivů. Podobně jako přírodní prostředí je i prostředí sociální silně "znečištěno". V této souvislosti mluvíme o ekologii mezilidských vztahů, čímž chceme vyjádřit analogii mezi narušeným bio-systémem a systémem sociálním. Už samotná orientace v sociálním prostoru může být zátěžovou situací. Stále častěji se člověk dostává do konfliktů majících svůj původ v konfliktním vývoji lidské society. Společenské změny kladou nároky nejen na zaujetí socioprofesionální role (jak tomu bylo dříve), ale sílí požadavek na pružné střídání více profesních rolí během života (a to i značně odlišných). Akcelerace technického vývoje si vynucuje rychlé přizpůsobování novým technologiím, zvládání nové techniky atp. Člověk je zahlcován enormním množstvím informací, ale též pseudoinforma-

cí. Množství informací přitom jen málokdy znamená dostatek informací relevantních. Čím dál častěji se člověk nachází v situacích vyžadujících zásadní změny, rychlé rozhodování, řešení a zvládnutí životních problémů." (Řezáč, J. 1998, s.133).

2.5.1 Náročné situace

Náročné situace můžeme označit jako:

- nepřehledné (člověk se nemůže v problému orientovat)
- neřešitelné (člověk nenalézá řešení problému)
- neufiditelné (člověk je orientován v problému, zná i řešení, ale nemá prostředky)
- nebezpečné (přímo útočící na jistoty člověka)

2.5.2 Problémové situace

Problémové situace určuje B.Chalupa jako "soubor všech informací a podmínek, které působí na řešitele v různých okamžicích řešení problému". Zároveň však poukazuje na relativnost sledované situace - "struktura problémové situace se mění podle toho, jak postupuje řešení..." (Chalupa, B. 1973, s.42). Při problémové situaci lze rozlišovat:

- objektivní stav (vyžadující změnu)
- vnitřní model problému (subjekce)
- rozhodnost aktéra (jeho schopnost ovlivnit průběh problémové situace).

"Uvažujeme-li o řešení problému, tedy o procesu zasahování do situace, odlišujeme:

podmínky řešení (vnější a vnitřní)
prostředky řešení
postupy řešení
kritéria postupů řešení" (Řezáč, J. 1998, s.135).

2.5.3 Frustrační situace

Frustrační situace jako komplex zahrnuje jedince (zpravidla frustrovaného), překážku (kte-
rá omezuje pozitivitu), cíl (očekávaný pozitivní). Tvoří tedy ucelený jev se třemi proměnnými
položkami. Musíme rozlišit frustrační situaci od frustrace jako prožitku. Reakce na frustra-
ci jsme již rozebrali výše.

2.5.4 Stresující situace

Stresující situace jsou velmi blízké situacím frustračním. Stresující podmínky jsou takové, které překročily míru adaptace jedince na ně. Rozlišujeme hypostres – neohrožuje stabilitu organismu a hyperstres – přesahující možnosti adaptability. V lidském životě je i stres, který působí kladně, pozitivně, ten označujeme jako eustres. Naopak stres s výrazně negativními vlivy je distres. V souvislosti se stresovými situacemi se jako následek uvádí vyhoření nebo vyhasnutí – "burnout syndrom" (Myers, D.G., 1993, s. 204-205). Setkáváme se s ním především u profesí, u kterých je výsledek práce závislý na vztahu mezi lidmi a těžko se posuzuje její efekt. „Při zvládnání stresových situací je důležitá sociální opora. Už její nedostatek je považován jako jeden ze spouštěcích stresových faktorů“ (Řezáč, J. 1998, s.150). Opora blízkého okolí je specifikována jako podporující chování, které zahrnuje především:“

- 1 Emocionální podporu, péči, důvěru, empatii.
- 2 Hmotnou podporu.
- 3 Podporu oceněním, akceptací výkonu či vlastností.
- 4 Podporu sounáležitostí, začleněním do vzájemně se podporujících vztahů v rámci určité skupiny“ (Pecháčková, Z., Hrabala, J., Lorenz, F., 1996 s.185-196).

2.5.5 Konfliktní sociální situace

Konfliktní (sociální) situace je střetnutí nejméně dvou nesusoudných sil. Nás především zajímají tzv. vnější konflikty, kdy se setkává vnější vliv (sociální tlak a pod.) s vnitřním psychologickým faktorem jednotlivce. „Typickým konfliktem sociálně psychologické povahy je konflikt rolí“ (Řezáč, J. 1998, s.152 – 155). Můžeme je dále rozdělit na :

1. Konflikt záměny rolí – přebírání některých nevhodných prvků role do jiné role.
2. Konflikt pojetí rolí – rozdílné chápání jedné role.
3. Konflikt pojetí a výkonu role – rozdíl mezi osobním pojetím a reálným výkonem jedné role.
4. Konflikt očekávání vztahující se k jedné roli – rozpor dílčích očekávání.
5. Konflikt pozic – rozpor protichůdných pozic.
6. Konflikty skupin – jedinec ve dvou rozporných skupinách.
7. Konflikt norem – střet hodnotových orientací a pod.
8. Konflikt formálních a neformálních norem uvnitř skupiny.

9. Konflikt cíl-způsob dosahování-norma – rozkol mezi hodnotovou orientací jedince a skupiny.
10. Konflikt – "podvojná vazba" – dvoj, nebo víceznačná odezva okolí vyvolává rozkol.

2.5.6 Typy chování v zátěžových situacích

Z pohledu práce str. můžeme popsat určité typy chování lidí v průběhu zátěžových situací:

- změna mimiky, zbarvení obličeje, výraznější gestikulace, celkový neklid, třes končetin
- nekoncentrovaná řeč, zakoktávání, zadržávání, vzrušený hlas
- skelné nebo zarudlé oči, drobné zkratky v myšlení

Při déle trvající zátěži můžeme pozorovat změny v sociální oblasti:

- přecházení uznávaných sociálních norem, slušného chování, špatná komunikace
- drobná agrese, ironie, zesměšňování, verbální napadání, výhružná gesta

Později může docházet i k silnému narušení psychiky jedince:

- zapomínání, blokace paměti (ovlivňující povolání)
- omezení vnímavosti a pozornosti, neschopnost soustředit se
- zjevné narušení psychomotorického sladění pohybů
- blokace myšlení, nepochopitelné excesy v chování

Zatím jsem se v této práci věnoval jen hodně zevrubné sumarizaci pojmů a prostředků, kterých se mohou dále dotýkat v konkrétních situacích. Podle druhu a hloubky narušení se následně musí zvolit druh pomoci, od sebepsychohygieny až po pomoc odbornou, specializovanou nebo farmakoterapeutickou.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 VLASTNÍ VÝZKUM

3.1 Obecný

3.2 Struktura skupiny

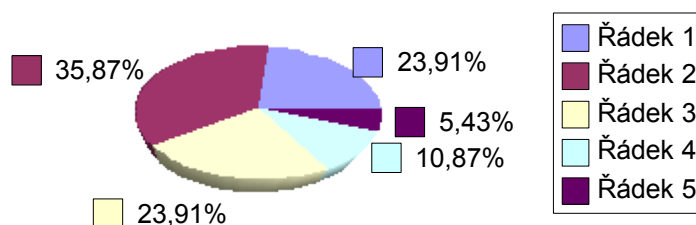
V období od 1.12.2007 do 30.3.2008 jsem požádal své kolegy na celém území naší republiky, aby vyplnili dotazník se základními údaji. Celkem se mi jich řádně vyplněných vrátilo 92, z toho bylo 10 žen a 82 mužů, v průměrném věku 34 let.

3.2.1.1 Věková struktura

Pro větší názornost jsem rozdělil všechny do pěti věkových skupin:

- 1 20 – 27 let (celkem 22 osob tzn. asi 24%)
- 2 28 – 35 let (celkem 33 osob tzn. asi 36%)
- 3 36 – 42 let (celkem 22 osob tzn. asi 24%)
- 4 43 – 50 let (celkem 10 osob tzn. asi 11%)
- 5 51 a více (celkem 5 osob tzn. asi 5%)

Věková struktura

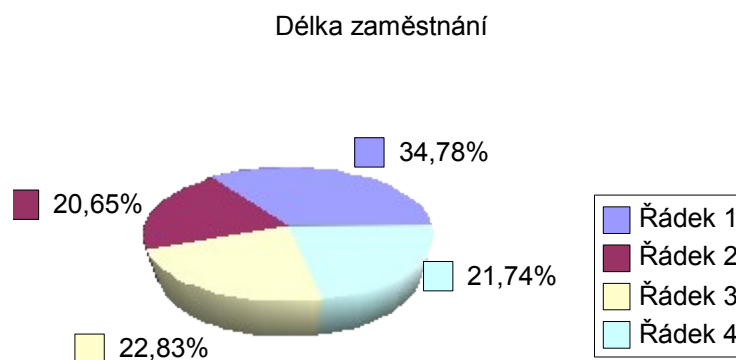

3.2.1.2 Délka zaměstnání

Průměrná délka zaměstnání kontaktovaných městských strážníků činí přibližně 7 let. Opět jsem si je pro větší názornost roztrídil do čtyř skupin:

1. do 3 let (32 osob)
2. od 4 do 7 let (19 osob)
3. od 8 do 12 let (21 osob)
4. nad 12 let (20 osob)

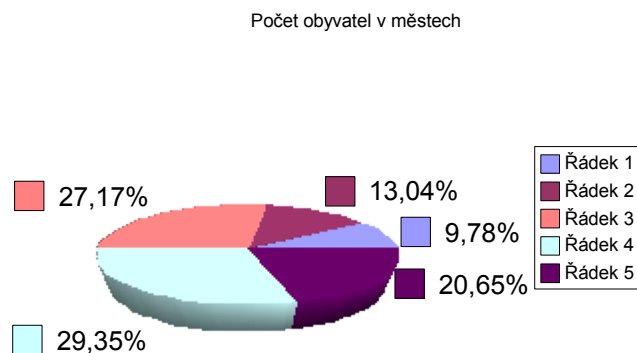
3.2.1.3 Počet obyvatel

Velmi důležitou kategorií je počet obyvatel ve městě ve kterém strážník působí. Velikost města převážně určuje druh práce strážníka a jeho možnou specializaci. Nikdo z dotazovaných však není členem speciální složky městské policie se zaměřením na určitý druh úkonů. V některých městech jsou to například zásahové (výjezdové) skupiny, skupiny zabývající se dopravními přestupky, skupiny obdobné pořádkové policii a pod. Z počtu obyvatel města se dá poměrně přesně určit i počet strážníků ve městě. Obecně platí, že na 1.000 obyvatel připadá jeden strážník. Rozdělení do skupin podle počtu obyvatel města:

- 1) do 10.000 obyvatel (9 osob)
- 2) od 10.000 do 50.000 obyvatel (12 osob)
- 3) od 50.000 do 100.000 obyvatel (25 osob)

4) od 1000.000 do 200.000 obyvatel (27 osob)

5) nad 200.000 obyvatel (19 osob)

3.2.1.4 Dosažené vzdělání

Další důležitou kategorií v mém výzkumu tvoří dosažené vzdělání jednotlivých strážníků.

Z celkového počtu dosáhlo:

- 1) střední neúplné (bez maturity) – 21 strážníků
- 2) střední úplné (s maturitou) – 53 strážníků
- 3) střední úplné s nadstavbou (maturita + dvou leté nadstav. studium) – 10 strážníků
- 4) vysokoškolské neúplné (bakalářské) – 6 strážníků
- 5) vysokoškolské úplné – 2 strážníci

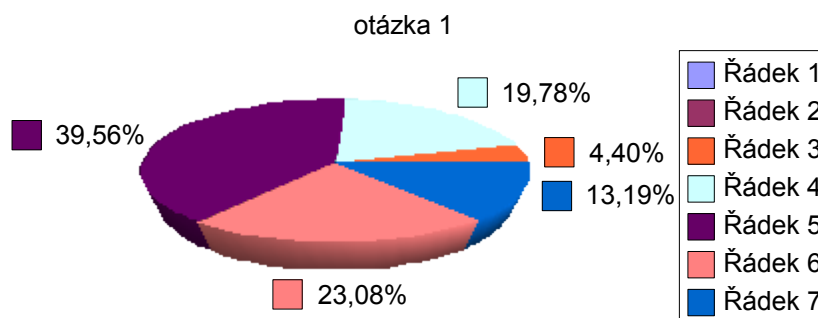

Mohlo by se zdát, že je potřeba rozdělit kategorii mužů a žen, ale podle získaných údajů se ženy u městských policíí nijak zvláště nevyjímají ze zjištěných průměrných čísel. Tak například průměrný věk dotazovaných žen činí 34,2 let, což je téměř totožné číslo se zjištěným celkovým průměrem. Také průměrná délka zaměstnání žen u městské policie je téměř totožná – činí 7,7 roků. Malinko se ženy vymykají v průměrném dosaženém vzdělání. Rozdíl činí přibližně 0,4 průměrného bodu. Všechny ženy mají minimálně ukončeno úplné střední vzdělání. Tento fakt však může být způsoben jejich menším zastoupením v dotazovaném vzorku a u městských policíí obecně.

3.2.2 Dotazník

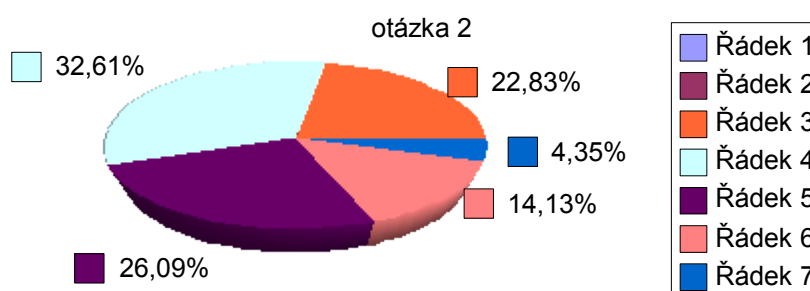
V dotazníku jsem uvedl dále deset jednoduchých otázek, které by měli osvětlit důvody a motivaci strážníků v jejich zaměstnání. Chtěl jsem se dozvědět zda se strážníci již ztotožňují s jakýmsi obecným vylepšováním image policie v našem státě a zda jsou ochotni přijímat zvyšované nároky na jejich povolání. Záměrně jsem volil jednoduché obecné otázky ve tvaru konstatování, aby nedocházelo k polemikám o tom, zda ten, či onen údaj nepodléhá určitému stupni utajení anebo zda se svou odpovědí nedostane strážník do rozporu se zaměstnavatelem či nadřízeným. V odpovědi jsem volil sedmibodovou škálu pro její poměrně širokou možnost rozlišení. 1 bod znamená vůbec ne, 7 bodů znamená zcela ano. V grafickém vyobrazení procentuálních hodnot odpovědí odpovídá řádek 1 odpovědi pod bodem 1, řádek 2 vyznačuje odpovědi pod bodem 2 a pod. Mezi otázkami jsem se na prvním místě zajímal o to, do jaké míry mají strážníci rádi svou práci. Tímto jsem chtěl zjistit, zda práci u městské policie již berou jako povolání.

3.2.2.1 *Mám rád svou práci.*

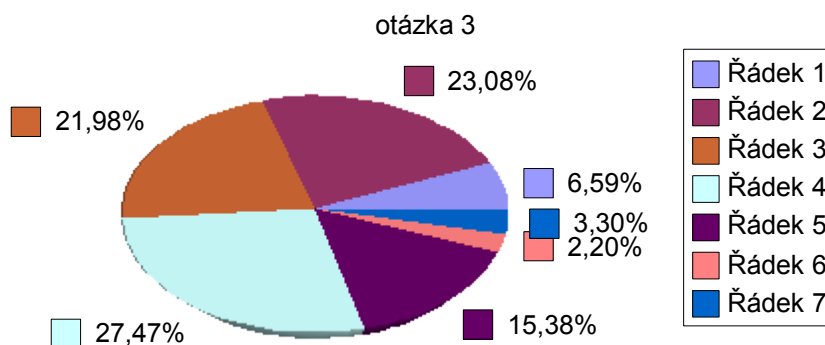
Průměrná bodová hodnota u této otázky činila 5,20 b., přičemž nejvíce si cení své práce čtvrtá věková kategorie s průměrem 5,91 b. V odpovědích nebyl větší rozdíl mezi průměrnými výsledky strážníků s rozdílným dosaženým vzděláním.

3.2.2.2 *Má práce je náročná.*

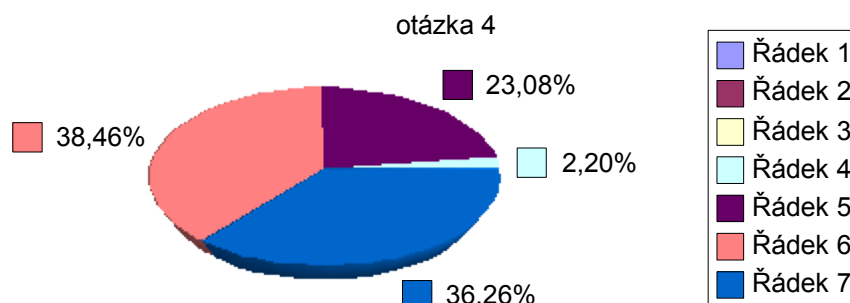
Nejvíce jsou přesvědčeny o náročnosti naší práce ženy. Při celkovém průměru 4,44 bodu, ženy odpovídaly v průměru 4,8 bodu. Vysokoškolsky vzdělaní strážníci odpověděli v průměru 4,88 body.

3.2.2.3 *Při náboru do městské policie jsem věděl co tato práce obsahuje.*

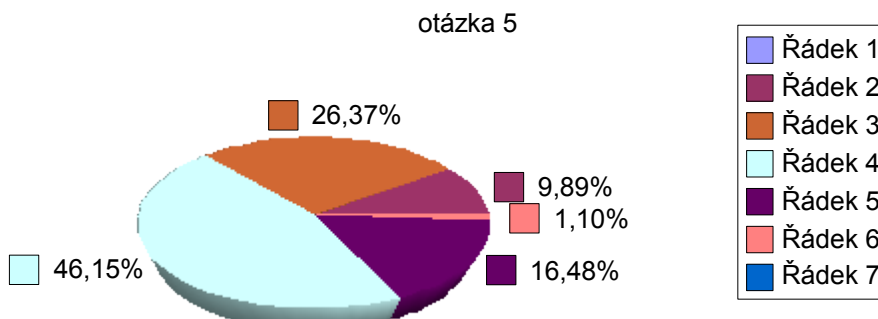
U tohoto tématu odpovídala většina strážníků, přes 51%, v dolní polovině sedmibodové škály. Celkem očekávané ovšem je, že čím je u strážníků kratší doba zaměstnání u městské policie, tím více jsou přesvědčení, že měli při nástupu do zaměstnání lepší představu o nové práci. První věková kategorie dosáhla průměru 4 body, zatím co celkový průměr činil 3,38 bodu a věková kategorie mezi 43 a 50 lety (IV.) dosáhla průměru 2,6 bodu.

3.2.2.4 *Má práce je potřebná pro obyvatele našeho města.*

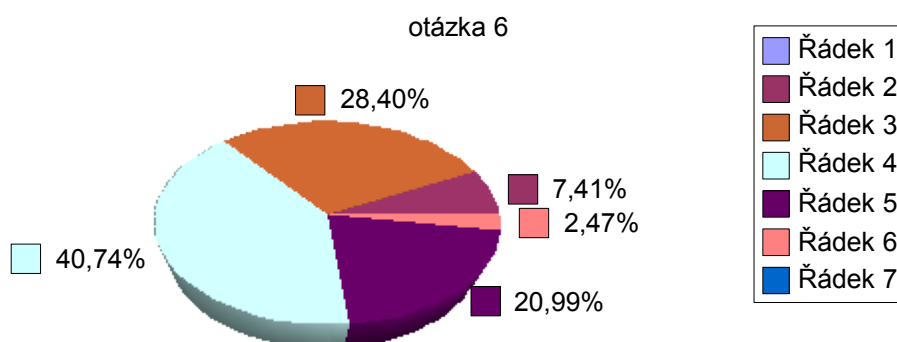
Průměr (6,02 bodu) u této otázky nasvědčuje, že strážníci chtějí být potřební a jsou přesvědčeni, že městská policie je už v řadech měst nepostradatelnou součástí veřejného života. Odpovědi ovšem také mohou poukázat na to, že při dobrovolnosti vyplnění dotazníků se mi do rukou dostalo vyjádření jen těch zodpovědnějších a angažovanějších zaměstnanců.

3.2.2.5 *Má míra spokojenosti se zákony týkající se mé práce.*

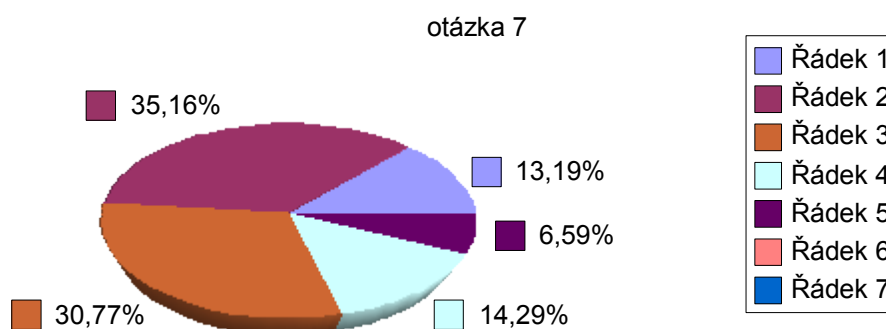
Několikrát se u tohoto bodu opakovalo ve slovním doplnění, že se míra spokojenosti zvedá hlavně v posledních třech až čtyřech letech. Podle mého je to ovlivněno posledními změnami v zákonech týkajících se činností městských policií. Také se zde objevilo, že míra spokojenosti se zákony nesouvisí s mírou spokojenosti s právní ochranou strážníků. Tato nespokojenost se ale ve většině případů dá připsat na vrub vedení měst a městských policií.

3.2.2.6 *Jsem spokojen s ohodnocením mé práce.*

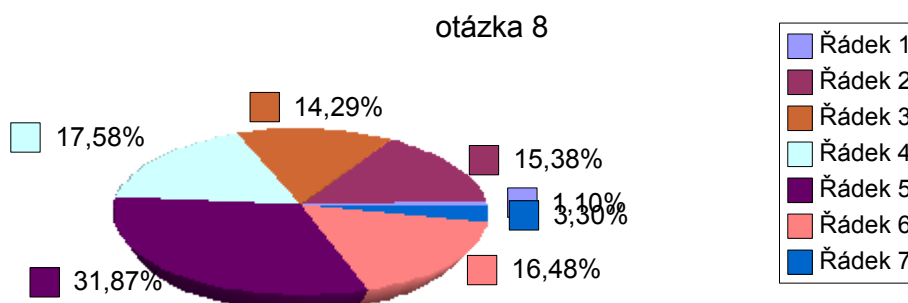
Jedna z otázek, která zaznamenává čistě subjektivní pohled strážníků. Z mého osobního pohledu se mzda strážníků, tedy finanční ohodnocení, postupně propadá v poměru k celostátní průměrné mzdě. Jsou zde však patrné rozdíly v ohodnocení zaměstnanců v jednotlivých městech. Také někteří strážníci uznávají, že jim jejich město zajišťuje nadstandardní služby v oblastech sportovního a kulturního vyžití.

3.2.2.7 *Jsem schopen zvýšit svou výkonnost v mé práci.*

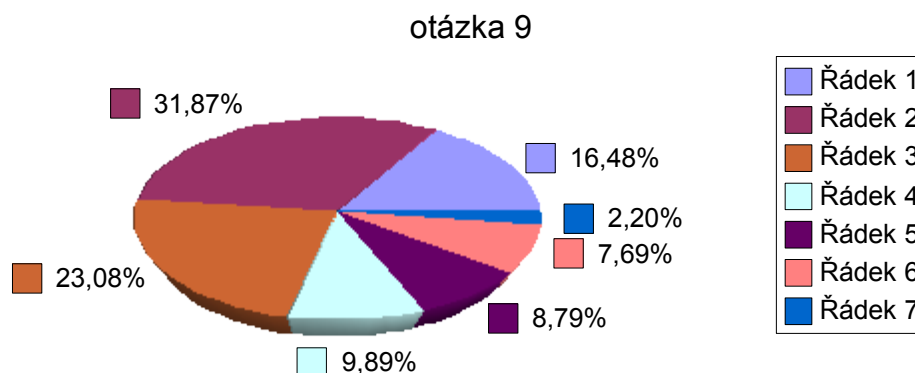
Jeden z pro mě nejpřekvapivějších výsledků. Při zadávání tohoto konstatování jsem očekával z vlastní zkušenosti, že se odpovědi budou pohybovat okolo hranice 4 bodů. Celkový průměr však činí 2,66 bodu. Z tohoto se výrazněji nevymyká ani jedna z kategorií věkových ani vzdělanostních. Na druhou stranu to však může vypovídat o dosti velké psychické a fyzické náročnosti svázané z výkonem služebních úkolů a také o časové vytíženosti jednotlivých strážníků.

3.2.2.8 *Mí blízcí mě podporují v mé práci.*

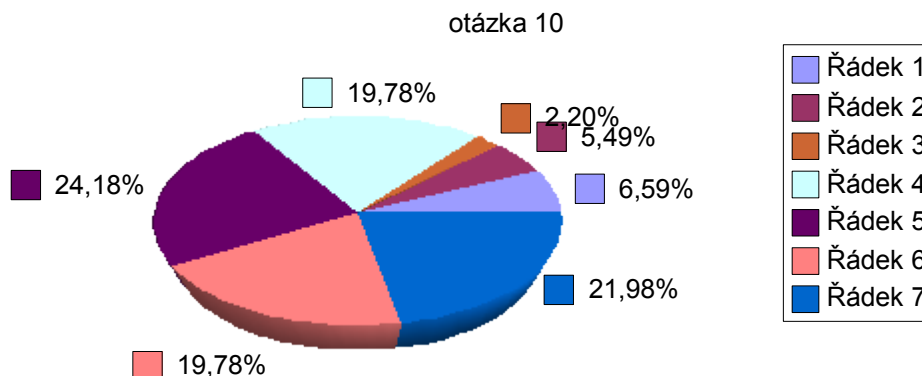
Zajímavostí v těchto odpovědích je malý počet krajních hodnot (1 a 7 bodů). Při absolutní kladné odpovědi se ze tří sedmibodových objevily dvě ženy, ale průměr u žen (4,3 bodu) jen malinko přesáhl celkový průměr 4,22 bodu.

3.2.2.9 *Moje představa budoucnosti je spojena s prací u městské policie.*

U této otázky vyšel celkový průměr 2,91 bodu. Nejvíce se průměru vymykají osoby nejstarších věkových kategorií. Celkový průměr osob starších 42 let je 3,5, když strážníci nad 50 let měli průměr 4,25 bodu. V kategorii rozlišené podle dosaženého vzdělání měli nejmenší průměr strážníci v třetí skupině (maturita s nadstavbou) a to 2 body a průměr nejvyšší měli strážníci z vysokoškolským vzděláním, kteří dosáhli průměru 3,38 bodu.

3.2.2.10 Chci změnit zaměstnání.

Při celkovém průměru 4,91 bodu, má podle odpovědí dotazovaných, největší zájem změnit povolání strážník, diplomovaný specialista (skupinový průměr 5,6 bodu), nebo bakalář (skupinový průměr 6,17 bodu) mezi 42. a 50. rokem (skupinový průměr 5,6 bodu).

3.3 Konkrétní

3.3.1 Výzkumný vzorek

Výzkumu se zúčastnilo 15 aktivně pracujících městských strážníků ze severní Moravy. Jednalo se o čtyři ženy a jedenáct mužů různého věku a dosaženého vzdělání. Všichni pracují tzv. na ulici, v přímém kontaktu s veřejností. Nikdo se nespecializuje na určitý druh úkonů městské policie, avšak dochází k určité rozdílnosti pracovního zaměření díky rozdílným typům obcí, ve kterých pracují. Délka zaměstnání u městské policie se pohybuje od 4 do 14 let. Záměrně byla stanovena dolní hranice 4 let, vzhledem k srovnatelné pracovní zkušenosti jednotlivých strážníků. Touto podmínkou se také zaručilo, že každý ze vzorku absolvoval alespoň jednou prolongační kurz a zdárně složil povinnou zkoušku z odborné způsobilosti strážníka. Výběr byl omezen dodržením ustanovení § 26 zákona 553/1991Sb. O obecní policii, který ukládá strážníkovi povinnost mlčenlivosti o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů obecní policie.

3.3.2 Výzkumná metoda

Jako výzkumný nástroj jsem použil pozorování v kombinaci s rozhovorem. Informace o jednání byly získávány od spolupracovníků osob zařazených do výzkumu, ze spisové evidence jednotlivých obcí a z rozhovoru s aktérem určitého úkonu. V některých případech bylo možno použít i obrazové a zvukové záznamy z místa sledovaného jednání. Byla ustanovena nezávislá pětičlenná komise, která hodnotila jednání jim neznámých strážníků. Každé toto jednání bylo každým jednotlivým členem komise ohodnoceno body v desetistupňové škále, přičemž 1b. byl nejhorší hodnocení a 10b. bylo nejlepší. Body byly sečteny a vyděleny pěti. Celkově bylo hodnoceno deset konfliktních situací u každého z patnácti pozorovaných strážníků. Jednotlivé známky byly sečteny a vytvořily celkovou hodnotu dosažených bodů.

3.3.3 Rozdělení skupin

Pro větší názornost byly utvořeny čtyři skupiny podle stupně dosaženého vzdělání a ty byly posléze mezi sebou porovnávány. V první skupině byly tři strážníci se středním neúplným vzděláním, v druhé bylo šest strážníků s úplným středním vzděláním, v třetí byli tři s nadstavbovým úplným středním vzděláním a v poslední byli strážníci, kteří dokončili nebo právě absolvují vysokou školu.

3.3.4 Hodnotící škála

- 1) - 1b. - zcela nepřipustné jednání, trestně postižitelné, nebo hraničící s trest. činem.
- 2) - 2b. - zcela nepřipustné jednání, nerespektující jiné právní normy.
- 3) - 3b. - zcela nevyhovující jednání, v základních bodech respektující zákonné úpravy, ale z morálního hlediska nepřipustné.
- 4) - 4b. - zcela nevyhovující jednání, vykazující omyl nebo neúmyslnou chybu závažného charakteru.
- 5) - 5b. - nevyhovující jednání, v základních bodech respektující zákonné úpravy, ale vykazující četnější taktické nebo podobné chyby.
- 6) - 6b. - nevyhovující jednání, vykazující omyl nebo méně závažnou neúmyslnou chybu.

- 7) - 7b. - vyhovující jednání, se zákonným průběhem, bez závažnějších chyb, ale bez aktivity a vstřícnosti aktéra.
- 8) - 8b. - vyhovující jednání.
- 9) - 9b. - vzorové jednání s dostatkem taktu a vstřícnosti.
- 10) - 10b. - vzorové jednání s dostatkem taktu a vstřícnosti, s překvapivým kladným jednáním aktéra.

3.3.5 Specifikace osob ve výzkumném vzorku.

A:A -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
žena	32 let	10 let	17 tis.	US -1994 studium 2. roč. VŠ
Vdaná, dvě děti předškolního věku. Bydlí ve městě, kde pracuje. Záliby – sport, cestování.				

B:B -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
žena	41 let	13 let	48 tis.	US - 1984
Vdaná, dvě děti jedno na VŠ, druhé studuje SŠ. Bydlí na vesnici asi 15 km od města kde pracuje. Záliby – myslivost, sportovní střelba				

C:C -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
žena	27 let	8 let	48 tis.	US – 1999 dis - 2003
Vdaná, jedno dítě předškolního věku. Bydlí ve městě, kde pracuje. Záliby – plně se věnuje rodině a dítěti.				

D:D -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
žena	35 let	7 let	310 tis.	Nso – 1990 2. roč. SŠ
Rozvedená, jedno dítě školního věku. Bydlí ve městě, kde pracuje. Záliby – věnuje se humanitní práci v neziskové organizaci.				

E:E -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	25 let	4 roky	17 tis.	US – 2001 dis - 2006
Svobodný, bezdětný. Bydlí na vesnici asi 7 km. Od města, kde pracuje. Záliby – sport, aktivně dálkové běhy na lyžích.				

F:F -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	54 let	7 let (u PČR 28 let)	14 tis.	USo - 1972
Ženatý, dvě dospělé děti. Bydlí na vesnici asi 15 km. Od města, kde pracuje. Záliby – sport, věnuje se mládeži.				

G:G -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	42 let	14 let	14 tis.	US – 1984 2 roč. na VŠ - neukončil
Ženatý, dvě školou povinné děti. Bydlí ve městě, kde pracuje. Záliby - sport				

H:H -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	39 let	12 let	42 tis.	VŠ Bc - 2004
Ženatý, jedno dítě na SŠ. Bydlí ve městě, kde pracuje. Záliby – výpočetní technika, práce.				

I:I -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	35 let	14 let	14 tis.	Nso - 1990
Svobodný, bezdětný. Bydlí ve městě, kde pracuje. Záliby – sport, turistika.				

J:J -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	26 let	5 let	310 tis.	US - 2006
Ženatý, novorozené dítě. Bydlí na samotě asi 7 km. od města, kde pracuje. Záliby – bojová umění, horská turistika.				

K:K -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	38 let	14 let	28 tis.	Nso - 1987
Rozvedený, dvě děti v péči matky. Bydlí sám, ve městě, kde pracuje. Záliby - kutilství				

L:L -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	51 let	9 let	310 tis.	US - 1974
Ženatý, čtyři dospělé děti. Bydlí na periferii města, kde pracuje. Záliby – kutilství, zahrada.				

M:M -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	30 let	4 roky	27 tis.	NSo - 1995
Svobodný, bezdětný. Bydlí ve městě, kde pracuje. Záliby – cestování (exotika).				

N:N-

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	42 let	12 let	14 tis.	US – 1985 Uso – 2002 dis - 2006
Ženatý, novorozený potomek. Bydlí ve městě, kde pracuje. Záliby – motosport, veteráni.				

O:O -

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracuje</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
muž	38 let	10 let	17 tis.	US - 1988
Ženatý, dvě školou povinné děti. Bydlí na vesnici asi 25 km. Od města, kde pracuje. Záliby – sport, stará se o lyžařský vlek u domu.				

3.3.6 Mapované typy situací.

- 1) Zákrok proti opilé osobě rušící noční klid, spojený s předvedením osoby k zjištění totožnosti.
- 2) Absolvování prologačních testů.
- 3) Zákrok při rodinných neshodách. Ve všech případech se jedná o návrhové přeštky. Nejedná se zde o domácí násilí nebo o trestný čin.
- 4) Postup při řešení přeštku v dopravě blokovou pokutou. V tomto případě jde o přeštkování povolené rychlosti v obci max. O 20 km/hod. (tedy v prvním stupni).
- 5) Postup při řešení přeštku v dopravě blokovou pokutou. Jedná se o porušení zákazu stání v zóně nebo místě omezeného stání.
- 6) Zákrok při řešení přeštku podávání alkoholických nápojů osobě mladší 18 – ti let. Nejedná se o podezření z trestného činu.
- 7) Úkon při zajištění místa trestného činu.
- 8) Úkon při řešení rušení nočního klidu ze živnostenské provozovny.
- 9) Zákrok v provozovně, kdy agresivní opilý host odmítá zaplatit útratu.
- 10) Odchyt toulavého zvířete.

3.3.7 Popisové případy

3.3.7.1 *Zákrok proti opilé osobě rušící noční klid, spojený s předvedením osoby k zjištění totožnosti.*

Dne 01.11.2007 v 23:30 hod. při kontrole ulice Masarykova, byl hlídkou ve složení L:L, X:X před hřbitovní bránou spatřen u chodníku ležící muž. Blíže bylo zjištěno, že se jedná o spícího asi 40-ti letého muže, z kterého byl cítit alkohol. Muž byl pomocný a měl oděrky na hlavě a na obou rukou. Měl roztržené kalhoty na pravém koleni a celý jeho oděv byl špinavý od bahna a prachu. Vedle muže ležela černá kožená pánská peněženka, kožený černý pásek, zapalovač a poloprázdné cigarety značky Marlborro. Hlídka vzhledem k pravidelným nízkým nočním teplotám se jej pokusila vzbudit aby muž nepromrzl. Přitom hlídce z přilehlého domu uvedl ..... nar. 00.00.0000 bytem .....

že spící muž ještě před deseti minutami vrávorál po ulici Masarykova, řval na celé kolo a bušil do dopravních značek. Když se muž probral a posadil, vyzval jej strážník L:L aby prokázal svou totožnost. Muž si začal sbírat své věci a nereagoval na opětovné výzvy k prokázání své totožnosti. Při tom nadával strážníkům do vyžírek a buzerantů a uvedl, že žádný občanský průkaz nepředloží, protože na to městská policie nemá nárok. Strážník L:L jej upozornil, že pokud hodnověrným způsobem neprokáže svou totožnost, může být předveden na obvodní oddělení policie ČR k zjištění totožnosti. Muž se nato začal rozmachovat po strážnících opaskem a křičel, že nikam nejde. Strážník L:L muze vyzval jménem zákona aby svého jednání zanechal, jinak proti němu bude použito donucovacích prostředků. Když muž stále ohrožoval strážníky svým opaskem, použili strážníci L:L a X:X hmaty a chvaty sebeobrany a když muž stále kladl aktivní odpor, byly mu přiloženy pouta. Byla přivolána motohlídka městské policie, která muze dne 02.11.2007 v 00:10 předvedla na obvodní oddělení policie ČR v ..... ke zjištění totožnosti. Na místě byli zjištěni svědci celé události - ..... nar. 00.00.0000 bytem ..... a ..... nar. 00.00.0000 bytem ..... Dále byla zjištěna škoda na dopravní značce B28 (viz fotodokumentace), která nepřesahovala hranici 5000,- korun. Tu podle ..... způsobil opilý muž. Na obvodním oddělení PČR byla zjištěna totožnost opilého muže. Jednalo se o O:P:, nar. 00.00.0000 bytem ..... U O:P: byla provedena orientační dechová zkouška, při které bylo zjištěno 1,85 ‰ alkoholu v krvi. O:P: odmítl převoz k ošetření do nemocnice s poliklinikou s tím, že mu nic není. Při použití donucovacích prostředků nebyla způsobena žádná újma na zdraví ani majetku zúčastněných osob.

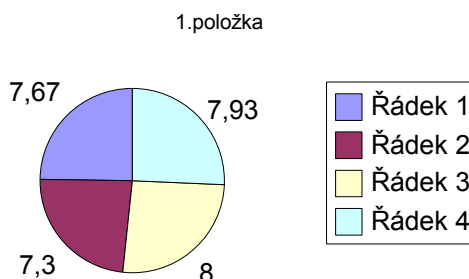
O:P: je podezřelý, že se dopustil přestupku proti majetku podle §50 odst.1) písm. a) zákona č. 200/1990 Sb. O přestupcích tím, že poškodil dopravní značku B28 na ulici Masarykova a přestupků proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1) písm. a),b),c) zákona č. 200/1990 Sb. O přestupcích, tím, že výše popsáním jednáním porušil jednotlivé ustanovení uvedeného zákona.

Celá věc bude předána na přestupkovou komisi městského úřadu .....

Sepsal :.....

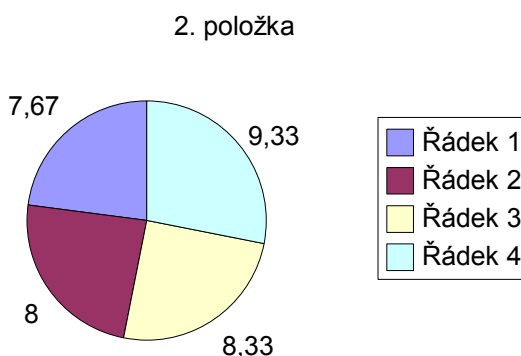
podpis

Řádky grafů odpovídají číselnému označení skupiny rozlišené podle dosaženého stupně vzdělání. U jednotlivých výsečí je uvedený průměrný bodový zisk jednotlivých skupin.

3.3.7.2 Absolvování prologačních testů.

Vzhledem k nedostupnosti výsledků oficiálních testů při absolvování zkoušky z odborné způsobilosti strážníků městských policíí, jsem požádal účastníky vzorku o vyplnění totožných testů a celkové hodnocení nebylo prováděno komisí ale bylo přímo závislé od dosažených výsledků. Maximální počet bodů v testu je 50. Pro zdárné absolvování oficiální zkoušky je potřeba minimálně 46 bodů. Při naší desetibodové škále je hodnoceno 50 testových bodů jako 10 bodů škálových, 49 bodů testových jako 9 bodů škálových, atd. 40-ti bodový a nižší výsledek v testu je hodnocen jako 0.

3.3.7.3 Zákrok při rodinných neshodách.

Dne 01.11.2000 v 23:30 hod. tel. oznámil. .... tel. (000 000 000), že v jejich domě č. p. 000/00 na ulici Masarykova je z vedlejšího bytu slyšet křik a pláč dětí. Dále

uvedl, že se jedná o byt manželů ....., který je v 00 patře a že je to snad po-
prvé za šest let co tady bydlí, kdy se toto u sousedů stalo.

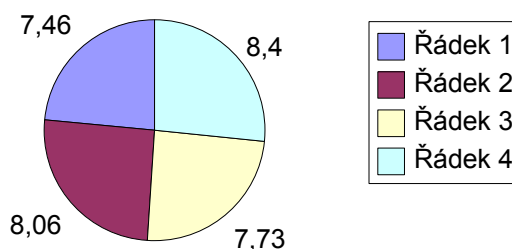
Na místo dorazili v 23:45 hod. strážníci služ. č. 000 a 000 a u dveří bytu manželů
..... slyšeli dětský pláč, občasné třískání dveří a úsečné hlasité a nesrozumitelné
věty muže a ženy. Protože byl zde zjevně porušován noční klid a domovní řád, zazvonili
strážníci na domovní zvonek a slovně se ohlásili jako městská policie. Dveře otevřela
.....(manželka) nar. 00.00.0000 bytem Masarykova 000/00 ....., která se hned
omlouvala za vzniklý rozruch a slíbila, že se to již nebude opakovat. (manželka) byla zřej-
mě mírně podnapilá, ale neměla na sobě zjevné příznaky zranění. Na otázku strážníků, zda
v jejich bytě nedošlo k nějakému násilí uvedla, že nikoliv a že dneska řešili z manželem
soukromé problémy. Byla tedy požádána zda by bylo možné, aby se ke dveřím dostavil i
její manžel. Když se u dveří vystřídali, protože se museli starat o malé děti, strážníci zjistili
od ..... (manžela) nar. 00.00.0000 bytem Masarykova 000/00, že hádka vznikla
z jeho viny, protože utratil hodně peněz. Manželka to z přílehlého pokoje komentovala
slovy, že je ukradl z jejich rodinného rozpočtu. Manžel byl také zjevně pod vlivem alkoho-
lu a měl na levé tváři krvavý šrám.

Manžel i manželka byli strážníky poučeni, že se v tomto případě jedná o návrhový přestu-
pek spáchaný mezi osobami blízkými a ten mohou podat na přestupkovém odboru města
..... do tří měsíců.

Rušení nočního klidu bylo řešeno na místě domluvou s tím, že oba slíbili, že již bude klid.

Vyhotovil: služ. č. 000   podpis : .....

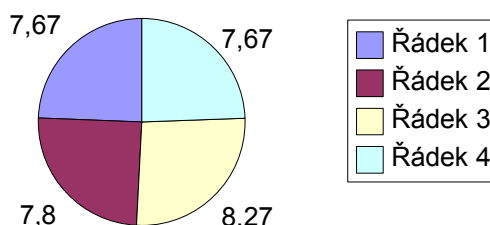
3. položka

3.3.7.4 Postup při řešení přestupku v dopravě blokovou pokutou – rychlost.

V tomto případě byly využívány záznamové zařízení a popisy situací přítomných spolupracovníků z důvodů nedostatku spisového materiálu, který by popisoval jednání jednotlivých strážníků. Tento nedostatek materiálu je pochopitelný, protože zákon, ani jiné nařízení, nevyžaduje po strážníkovi jinou evidenci při blokovém řízení, než vyplnění údajů v archu blokové pokuty. Tyto údaje se vztahují jen na totožnost přestupce, definici přestupku, jeho místo, datum, čas a výši blokové pokuty. V případě překročení rychlosti, je poměrně velký důraz kladen na doložení obrazových důkazů, protože se v tomto případě musí oznamovat přestupek na příslušný dopravní odbor, který odejme určený počet bodů z karty řidiče.

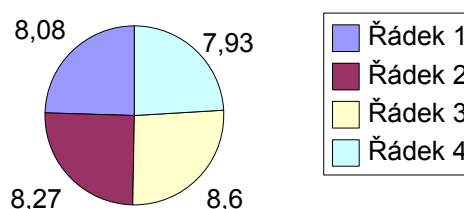
4. položka

3.3.7.5 Postup při řešení přestupku v dopravě blokovou pokutou – parkování.

Opět bylo převážně využíváno údajů ze záznamových zařízení a popisy situací zúčastněných osob. Ač je tento přestupek velice častý, není z výše udaných důvodů, dostatek spisových materiálů o tomto úkonu.

5. položka

3.3.7.6 Zákrok při řešení přestupku podávání alkoholických nápojů osobě mladší 18 – ti let.

Při kontrole restaurace Výčepna na ulici Masarykova dne 01.11.2000 v 22:00 hod. zjistila hlídka str. .... a str. ...., že u stolu vedle výčepního pultu sedí mezi hosty nápadně mladý muž. Při jeho kontrole, bylo zjištěno, že se jedná o ..... *00.00.1992 trvalé bydliště Masarykova 00 ..... . Tento mladistvý jevil známky opilosti a při dechové zkoušce byl u něj zjištěn vyšší obsah alkoholu v krvi. Bylo to 1,34 ‰. Mladistvý uvedl, že mu alkohol podal neznámý muž. Obsluha restaurace však uvedla, že mu alkohol kupovali jeho přísedící u stolu. U stolu seděli ..... *00.00.0000 bytem ....., ... *00.00.0000 bytem ..... a ..... *00.00.0000 bytem. Pan 1..... přiznal, že mladistvému koupil asi tři borovičky ale myslel si, že je mladistvému dnes 18 let.

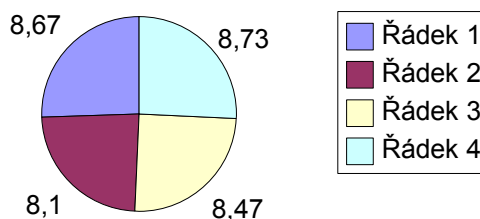
Pan 1..... se svým jednáním dopustil přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi podle § 30 odstavce (1) písmena a) zákona číslo 200/1990 sbírky, O přestupcích. Za to mu byla udělena bloková pokuta ve výši 500,- Kč, kterou na místě zaplatil.

Mladistvý byl dne 01.11.2000 po vyrozumění rodičů předán v 23:20 hod. matce ..... nar. 00.00.0000 trvale bytem Masarykova 00 .....

sepsal str. 000 : .....

podpis

6. položka

3.3.7.7 Úkon při zajištění místa trestného činu.

Dne 01.11.2000. v 22:00 hod. Telefonicky oznámil na služebnu městské policie ..... dispečer bezpečnostní agentury Ochrana Budov, že v objektu firmy Masaryk a synové jim pult centralizované ochrany hlásí narušení v prostoru skladu. Dále uvedl, že sklad se nachází u plotu areálu firmy, který sousedí s ulicí Masarykova a že na místo již vyjíždí jejich zásahová hlídka.

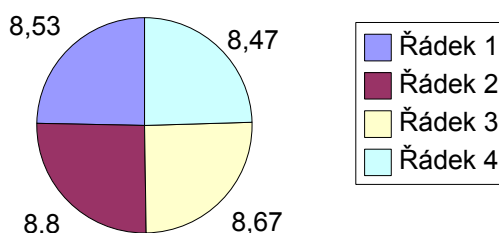
Blízko místa se nacházela pěší hlídka městské policie ve složení ..... , ... , která monitorovala ulici Masarykova. Vzhledem k přehlednosti a malé rozloze firmy Masaryk a synové byl po příjezdu motohlídky ve složení ..... , ... společně se zásahovou hlídkou bezpečnostní agentury objekt zajištěn a byl zamezen přístup osob. Protože pult centralizované obrany stále hlásil pohyb nejméně tří osob v objektu, byla povolána hlídka obvodního oddělení policie ČR se psovodem. Po jejím příjezdu si v 22:20 hod. celou věc převzala policie ČR.

Pěší a motohlídka městské policie setrvali na místě a zajišťovali okolí firmy.

Vyhotovil: ..... - .....

podpis

7. položka

3.3.7.8 Úkon při řešení rušení nočního klidu ze živnostenské provozovny.

Dne 01.11.2000 v 22:00 hod. Telefonicky oznámil na nouzovou linku 156 neznámý muž, že z provozovny Výčepna na ulici Masarykova je slyšet obrovský hluk reprodukové hudby.

K provozovně se v 22:10 hod. dostavili str.č.000 a č.000, kteří zjistili, že se v provozovně koná oslava výročí založení hasičského sboru ve městě. Majitel provozovny ..... nar. 00.00.0000 bytem ..... 00 ..... po upozornění strážníků, hudbu ztišil a zavřel otevřená okna. Záležitost byla na místě řešena domluvou.

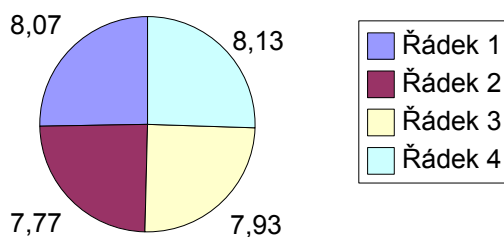
Dne 02.11.2000 v 00:15 hod. zjistili str. č.000 a č.000, že se rušení nočního klidu z provozovny Výčepna opakuje. Před provozovnou bylo naměřeno 74dB hladiny hluku. Byl kontaktován vedoucí provozovny, který opět zajistil ztlumení hudby a zajištění oken. Byl zjištěn pořadatel oslav ..... nar. 00.00.0000 bytem ..... 000 ..... , kterému za rušení nočního klidu byla udělena bloková pokuta na místě zaplacená (200,- Kč).

Sepsal: -----

-----

podpis

8. položka

3.3.7.9 Zákrok v provozovně, kdy agresivní opilý host odmítá zaplatit útratu.

Dne 01.11.2000 v 22:00 hod. telefonicky oznámil na dispečink MP v ..... číšník restaurace Výčepna na ulici Masarykova ..... nar. 00.00.0000 bytem ..... 000, že mají v baru problémy s opilým hostem. Na místě str. .... a ..... zjistili, že opilý muž ..... nar. 00.00.0000 bytem .....00 ..... odmítá zaplatit svou útratu, která činila celkem 386,- Kč. Opilý

muž se hájil tím, že údajně byl ošizen obsluhou baru a měl by platit jen něco okolo 250,- Kč. Barman ..... nar. 00.00.0000 bytem .....000 ..... uvedl, že opilý muž poroučel alkohol i svým kamarádům, kteří již ale odešli a svou útratu vyrovnali. Na to opilý muž osočil barmana, že si to nemůže pamatovat, protože je ožralý a neví co mluví. U obou byla provedena orientační dechová zkouška, podle které měl barman 0,15 ‰ alkoholu v krvi a opilý muž 2,41 ‰ alkoholu v krvi. Dále byla provedena lustrace opilého muže, zda se v poslední době nedopustil podobného majetkového činu, za který by byl pravomocně odsouzen, která však byla negativní. Bylo však na dispečinku MP zjištěno, že dnes v 16:45 hod. Se opilý muž dopustil stejného činu v hospůdce Nálevna a nezaplatil tam 296,- Kč.

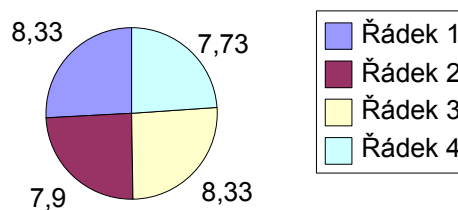
Opilý muž se svým jednáním dopustil přestupku proti majetku podle § 50 odst.(1) písm.a) zák. č. 200/1990 Sb. O přestupcích tím, že vědomě způsobil škodu na cizím majetku.

Celá věc bude předána na přestupkovou agendu Mú v .....

Sepsal : ..... _____

podpis

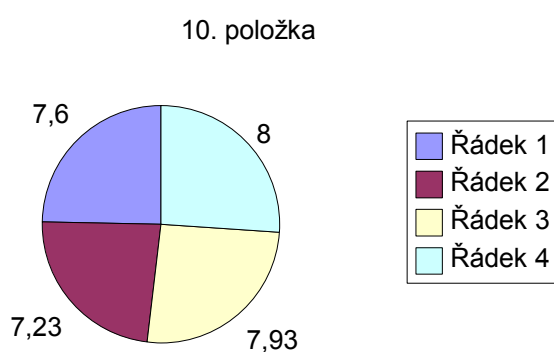
9. položka

3.3.7.10 Odchyt toulavého zvířete.

Rozdíly v jednání strážníků vyplývaly především z nestejného materiálního zajištění. V malých obcích je komunikace s útlkem pro zvířata často problémová a to převážně pro vysoké provozní náklady. Někde se menší obce společně podílejí na provozu spádového útluku. Ovšem svoz toulavého zvířete strážníkem na katastr jiné obce je poměrně proble-

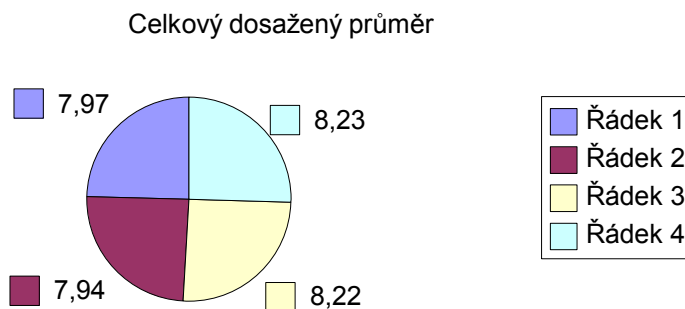
matický po stránce právní úpravy. Mnoho nadějí se vkládalo do nedávno schváleného §3a zákona 553/1991 Sb. O obecní policii, který umožňuje uzavřít v témže vyšším územně samosprávném celku (kraji) obcím mezi sebou veřejnoprávní smlouvu o vykonávání určitých úkolů obecní policie na území jiné obce nebo obcí. V tomto znění je však podmínka, že jedna ze stran má zřízenou obecní policii a druhá jí zřízenou mít nesmí. Proto se tento problém řeší buď obcházením zákona, nebo využíváním ochoty soukromých osob, nebo firem. Ve větších městech se pro odchyt zvířat tvoří specializované oddíly městských policií.

3.3.8 Celkové vyhodnocení

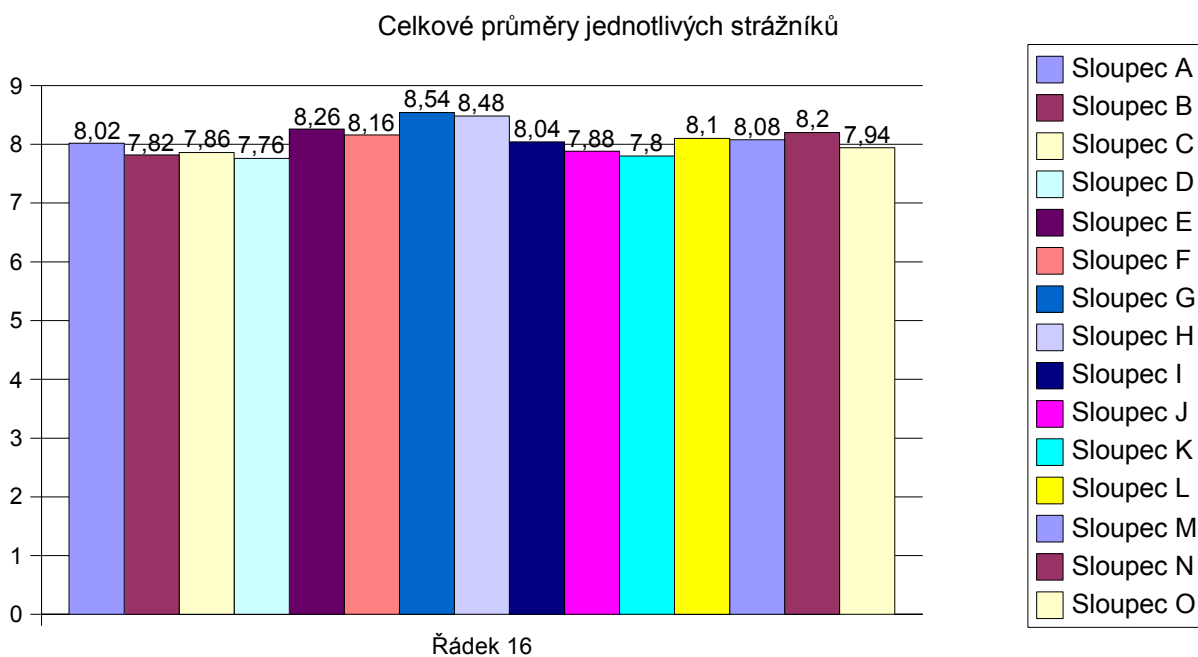
Celkový průměr dosaženého hodnocení jednotlivých skupin rozlišených dosaženým vzděláním vykazuje jen malé rozdíly, které jsou v rozmezí 0,4 průměrového bodu. Mohl bych tedy z toho usuzovat, že není až tak velký rozdíl mezi strážníkem v první skupině a strážníkem, kterého jsem zařadil do čtvrté skupiny. Tento předpoklad je však zavádějící, protože jsem se při tomto výzkumu věnoval jen a výhradně praktické části práce strážníků městských policií. Předpokládám, že kdyby se v podobném vzorku jedinců specificky zaměřených na naši práci, provedlo porovnání zaměřené převážně psychologicky, byl by rozdíl daleko markantnější. Zde by se pravděpodobně již projevoval větší životní a znalostní přehled a kreativnější schopnosti strážníků s vyšším vzděláním. Na začátku této práce jsem také předpokládal, že schopnost učit se a umění pochopení souvislostí jednotlivých zákonitostí se razantněji projeví i v praktické činnosti strážníků. Další graf tedy ukazuje celkový průměr jednotlivých skupin a následuje graf znázorňující výsledky jednotlivých strážníků.

3.3.8.1 Celkový průměr jednotlivých skupin

3.3.8.2 Celkový průměr jednotlivých strážníků

Také celkový dosažený průměr jednotlivých strážníků se pohyboval ve velmi malé toleranci. Pro větší přehled odpovídá sloupec A vzorku označeným pod kódem A:A apod.

ZÁVĚR

Polemika:

Tak jako každý rozumný člověk musí přemýšlet o svém jednání, jak budoucím, tak minulém, tak každý strážník se dřív a nebo později zajímá o jednání, které provedl, nebo provede. Z výsledků průzkumu je jasné, že co se týká vlivu vzdělání na profesní jednání strážníků, jsou výsledky takřka identické. Není však a to je velký nedostatek tohoto průzkumu, kladen důraz na jednotlivé objekty z psychické stránky při řešení problémů. V tomto pohledu jsem přesvědčený, že se chování vzdělanějších strážníků bude daleko více odlišovat od závěrů, které dosahují strážníci s nižším vzděláním. Je nasnadě, že se strážníci s větším obecným rozhledem a vyšší slovní zásobou, daleko lépe vypořádají s problémy, které jim nastíní přestupci seznámeni s právní úpravou a případně s možnostmi obcházení tzv. oprávněného postihu. Jsme ve státě, který si velmi cení svobody osobnosti, ale mnohdy je to na úkor odpovědnosti jednotlivců, kteří se vědomě dopouštějí méně závažných přestupků a v rámci obecné svobody se domáhají úlev, které by jim jinak nemohly být zákonně poskytovány. Svoboda v tomto případě poskytuje prostor, pro obcházení zákonů a posléze i ke korupci. Jasně formulované paragrafy, které neumožňují alternativu jsou přesně a pragmaticky dodržovány avšak ty, které umožňují alternativní řešení se obcházejí (často v rámci zákona) a mnohdy i zneužívají. Není problém v jejich znění ale v jejich obecné toleranci, pochopení důležitosti a v jejich pochopení ze strany společnosti. To však více zasahuje do případného posouzení obecné vzdělanosti a s tím spojeným chováním celé naší společnosti.

Problematika konaného výzkumu

Další problematická stránka výzkumu jednání strážníků je posuzování jejich konání tak, aby bylo možno jednotlivé úkony ohodnotit určitou měrnou jednotkou, která by byla spravedlivá a byla by schopna názorně ukázat rozdíl mezi lepším a horším. Takto kategorizovat je nesnadné už proto, že při sebelepší vůli není výzkumník prakticky schopen začlenit do posuzování všechny podmínky, které působí na sledované jednání. Každý vliv, ať už vnitřní nebo vnější, se díky rozdílným podmínkám jeví jinak a následné chování sledovaného jedince tedy podléhá jiným faktickým tlakům na něj. Problematika správného nastínění jednotlivých situací je ještě ztížena normami, které omezují zveřejňování osobních dat a skutečností, které při své práci strážník, úředník nebo policista zjistil, nebo s nimi při-

šel do styku. Proto jsem se rozhodl tuto práci vypracovat zcela anonymně a použít jen data, která se nemohou negativně dotýkat žádných právních norem a nemohou být spojována s určitými osobami, nebo institucemi.

Poděkování

Jako jedna z největších překážek při zpracování tohoto výzkumu se ukázala špatná dostupnost jednotlivých podkladových materiálů. Ta vyplývá ze zákonem stanovené povinnosti o mlčenlivosti strážníků a z ochrany osobních dat. Při mapování úkonů strážníků mi velice pomohli lidé z vedení městských policíí včetně odpovědných obecních představitelů měst, v kterých byli strážníci zaměstnaní. Často jsme se pohybovali na hraně zákonnosti, když byly pořizovány potřebné záznamy. Také ochota ostatních strážníků velice přispěla k tomu, že jsem mohl tuto práci dokončit alespoň s takovýmto výsledkem. Dále bych chtěl poděkovat členům komise, kteří obětovali kus svého volného času, aby mi pomohli se co nejvíce přiblížit spravedlivému hodnocení.

Marek Grossmann

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

PECHAČOVÁ, Z., HRABA, J., LORENZ, F. . Transformace v České republice: Věk, ekonomický stres a deprese. *Československá psychologie*, 1996, roč.40, č.3, s. 185-196.

ŠTĚPANÍK, J. *Umění jednat s lidmi 2 – komunikace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0844-2.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8

SÝKORA, M. *Psychologie ve služební činnosti strážníka obecní (městské) policie a strážného civilní bezpečnostní služby*. Praha: Trivis, 1997. ISBN 80-902283-3-X

MIKULÁŠ, R. *Školní slovník cizích slov*. Bratislava: Priroda, 2007. ISBN 978-80-07-01491-6

ŘEZÁČ, J. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-48-6

CHALUPA, B. : *Psychologie*. Brno, UJEP, 1973 s.42, In Řezáč, J. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998. s.134.

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6

LISTER-FORD Ch. *Transakční analýza*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-085-2

ČÍŽEK, Z. *Zákon o obecní policii a komentář*. Praha: Trivis, 2003. ISBN 80-86244-34-2

SMOLA, J. *Úplné znění zákonů*. Mělník: Školící středisko Mělník 2006.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Str. Stážník městské (obecní) policie

PČR Policie České republiky

OO Obvodní oddělení

Odst. Odstavec

Písm. Písmeno

č. Číslo

b. Bod

Nar. Narozen

SEZNAM PŘÍLOH

PI - Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

DOTAZNÍK ZÁKLADNÍCH ÚDAJŮ STRÁŽNÍKA MĚSTSKÉ NEBO OBECNÍ POLICIE.

Všechny data a odpovědi budou použity výhradně pro účely vypracování bakalářské práce. Všechny informace budou anonymně uloženy pod kódem. V celém rozsahu práce nebude ohrožena povinnost mlčenlivosti jednotlivých strážníků.

Kód strážníka:

<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Doba zaměstnání u MP</i>	<i>Počet obyvatel v obci kde pracujete</i>	<i>Dosažené vzdělání</i>
Rodinné zázemí a záliby:				

Otázky odpovídejte prosím ve stupnici 1 – 7 bodů. 1 bod znamená vůbec né, 7 bodů znamená zcela ano. Svoji odpověď označte křížkem pod zvoleným číslem. Odpovídejte prosím pravdivě, podle svého nejlepšího svědomí. Pod otázkou je místo pro slovní vyjádření. Zde můžete upřesnit své odpovědi.

1) Mám rád svou práci.

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Slovní vyjádření :

2) Má práce je náročná.

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Slovní vyjádření :

3) **Při náboru do městské policie jsem věděl co tato práce obsahuje.**

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Slovní vyjádření :

4) **Má práce je potřebná pro obyvatele našeho města.**

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Slovní vyjádření :

5) **Má míra spokojenosti s právním oporou v mé práci.**

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Slovní vyjádření :

6) **Jsem spokojen s ohodnocením mé práce.**

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Slovní vyjádření :

7) **Jsem schopen zvýšit svou výkonnost v mé práci.**

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Slovní vyjádření :

8) **Mí blízcí mě podporují v mé práci.**

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Slovní vyjádření :

9) **Moje představa budoucnosti je spojena s prací u městské policie.**

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Slovní vyjádření :

10) **Chci změnit zaměstnání.**

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Slovní vyjádření :

Po vyplnění dotazníku jej prosím zašlete elektronickou poštou na grossi@email.cz .

Všem, kteří mi pomohli při získávání obecných informací moc děkuji a doufám, že v budoucnu to některým budu moci oplatit.

MAREK GROSSMANN